

*Arany János
Sulajtolmár.*

1942. VII. 210.

JEGYZET

A

MELLÉKTÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK GYŰJTEMÉNYÉBŐL

(BŐBÍTETT KIADÁS)

KIZÁRÓLAG A CSENDŐR TAN-
ALOSZTÁLYOK HASZNÁLATÁRA

Arassé Isván.

m. tan. csendőr
1942. VIII. 20.

JEGYZET

A

MELLÉKTÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK GYŰJTEMÉNYÉBŐL

KIZÁRÓLAG A CSENDŐR TAN-
ALOSZTÁLYOK HASZNÁLATÁRA.

1944. XII. 25. ... 7. 0100.
1945. III. 11. 16.

Erdőtörvény.

1935. évi IV. t.-c.

1. §.

Ennek a törvénynek a hatálya alá tartoznak:

1. a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében, a törvénynek hatálybalépésekor az erdőként nyilvántartott területek;

2. a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében a törvény hatálybalépésekor erdőként nyilván nem tartott területek, melyeket erdő jellegű faállomány borít, ha csak a törvénynek 2. §-a vagy más jogszabály erre kivételt nem tesz;

3. azok a területek, amelyeket törvényes rendelkezés újra erdősítésre vagy erdőtelepítésre kijelölt vagy ezután kijelöl.

Az itt felsorolt területeket a törvény általánosságban erdőnek nevezi.

2. §.

Nem tartoznak ennek a törvénynek hatálya alá:

a) erdőjellegű faállománnyal borított belsőség, közterület, istentiszteleti vagy kegyeleti hely;

b) a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében erdőként nyilvántartott területek közül az, amelyet 1933. év végéig faállományának kifirtásával az erdőgazdasági-művelés alól bármely okból kivontak;

c) az olyan terület, amelyet a törvény hatálybalépése után az erdőrendészeti hatóság engedélyével az erdőgazdasági művelés alól kivontak;

d) az olyan fásított legelő, amelyet a 39. §. 1—3. pontjában felsorolt személyek, illetőleg intézmények közé nem tartozó tulajdonosa mezőgazdasági ingatlanán ennek a törvénynek hatálybalépése előtt önként fásított be, ha csak azt nem kell véderdőül kijelölni;

e) erdőnek vagy erdőhöz tartozó egyéb területnek nem minősülő egyéb területen létesített karácsonyfatelep, bot- és fűzfavesszőtermelő telep;

f) erdőtelepítésre hatóságilag ki nem jelölt területen kizárólag vadtenyésztés céljából létesített csenderes;

g) az az erdő, melyet a tulajdonosa e törvény hatálybalépése után törvényes kötelezettség és 294. §-ban biztosított adómentesség igénybevétele nélkül telepít, amíg a telepítő életben van;

h) az olyan erdő, melynek a 39. §. 4—3. pontjai alatt felsoroltak közé nem tartozó tulajdonosa e törvény hatálybalépése után egy éven belül igazolja, hogy az ő szülője vagy nagyszülője — annak idején legelőként nyilvántartott területen — e törvény hatálybalépése előtt 35 éven belül önként telepített s amely erdőt ennek az igazolásnak alapján a földművelésügyi miniszter állattenyésztési fontos közérdekből a jelen törvény hatálya alá nem tartozónak nyilvánított.

Az e), f), g) és h) pontokban felsorolt erdőkre is kiterjednek a büntető rendelkezések II. fejezetében foglalt rendelkezések, ha pedig természetvédelmi területté jelöltetnek ki, a 212—216. §§. és velük kapcsolatban ebbe a törvénybe foglalt más rendelkezések is.

Az e), f), g) és h) pontok alatt felsoroltakat, mint szabad erdőt kell nyilvántartani.

5. §.

Véderdőül kell kijelölni minden olyan erdőt, illetve erdőrészt:

1. amely kő- vagy hógörgeteg, kő- vagy földomlás, talajcsuszamlás elhárítására, vadpatak, vízmosás, vagy hófúvás keletkezésének vagy továbbterjedésének megakadályozására szolgál és káros szelek ellen oltalmat nyújt;
2. amelynek elpusztulása az alantabb fekvő vagy szomszédos területek termőképességét vagy források vízbőségét, épület, ipartelep, közút, közforgalmi vasút, közhasználatra szolgáló mű vagy egyéb műtárgy biztonságát veszélyezteti;
3. amelyet a mellette levő kórház vagy gyógyintézet érdekében kell fenntartani.

13. §.

Erdőben kő-, kavics-, homok-, agyag- vagy egyéb bányát művelni csak az üzemtervben meghatározott területen szabad.

25. §.

Erdőben, az erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdő szélétől számított száz méternyi távolságon belül, még a szomszédos ingatlanok tulajdonosainak is csak az erdőtulajdonos vagy erdészeti személyzet engedélyével, a szükséges óvórendszabályok mellett és csakis veszélytelen helyen szabad nyílt tüzet rakni.

Tűzveszélyes helyen a tűzrakást az erdőtulajdonos mindenképen megtiltani köteles.

Aki tüzet rak, köteles azt távozása előtt tökéletesen eloltani. Azok pedig, akik az erdőben üzemszerű tüzelést végeznek (messzet égetnek, fát szenesítanak, stb.), a tűzhelyét és környékét a tüzelés egész ideje alatt folytonos és gondos őrizet alatt köteles tartani.

26. §.

Erdőben, erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdő szélétől számított százméternyi távolságon belül: égő gyufát, szivar vagy más égő vagy tűzveszélyes tárgyat eldobni vagy kellően nem védett tűzveszélyes világítóeszközt használni tilos.

27. §.

Aki az erdőben vagy annak közelében elhagyott tüzet talál, köteles azt eloltani, ha pedig eloltani nem tudja vagy pedig erdőégetést vesz észre vagy erdőégetés jut tudomására, köteles azt az utjába eső első lakóház lakóival közölni, ezek pedig kötelesek az elhagyott tüzről, úgyszintén erdőégesről az erdőtulajdonost vagy a tulajdonos hozzátartozóit vagy alkalmazottait haladéktalanul értesíteni, vagy az esetet a legközelebbi eső község előljáróságának, esetleg a főszolgabírónak, városokban a polgármesternek bejelenteni.

29. §.

Az oltáshoz kirendeltek a községi előljárákkal, illetőleg a polgármesterrel vagy megbízottjával együtt az oltáshoz szükséges eszközökkel (csákány, kapa, fejsze) felszerelve, tüstént az égés színhelyére kötelesek sietni s ott az oltásvezetőnek az oltásra vonatkozó minden rendelkezését minden munkabérré vagy jutalomra való igény nélkül teljesíteni.

Az oltás vezetése a helyszínen levő rangban első erdészeti alkalmazottat, különben a főszolgabíró (polgármestert) s — ha ezek közül egy sincs jelen — annak a községnek előljárósági tagját illeti meg, melynek határában vagy legközelebbi szomszédságában az erdőégetés van.

Az oltás bevégezése után az égés helyét legalább egy napig, a szükség esetében tovább is kirendelt erdőőrökkel vagy községi (városi) lakosokkal őriztetni kell.

Az őrzésre kirendeltek az erre vonatkozó rendelkezésnek kötelesek eleget tenni.

30. §.

Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, az erdőrendészeti hatóság az érdekeltek kérelmére vagy hivatalból is elrendelheti, hogy a veszélyeztetett területen, valamint azon a területen, ahol az erdei termékeket értékesíteni szokták, ilyen termést csak a jogos szerzést igazoló bizonyítvány mellett szabad eladni, venni vagy szállítani. Az erdőrendészeti hatóságnak ezt a rendelkezést az összes érdekeltektől közöskéiben ki kell hirdetni.

Ha az erdei lopások által veszélyeztetett erdők több törvényhatóság területén fekszenek, vagy ha a lopott termékeket értékesítés és felhasználás végett más törvényhatóság

területére is átvizszik, az érdekeltektől törvényhatóságok elsőfokú erdőészeti hatóságai egyetértve járnak el.

212. §.

a) azok a helyek és a természetnek azok az alakulatai, amelyekhez történelmi esemény vagy hagyomány (monda, rege) fűződik, továbbá amelyek műemlékek természeti alapzatával vagy díszével szolgálnak (természeti és történelmi emlékek);

b) a természetnek azok az alakulatai (hegy, szikla, kőzet, barlang, forrás, vizesés, tó, egyes fák vagy facsoportok), melyek tudományos szempontból vagy különlegességük folytán érdekesek;

c) olyan tájrészek, sőt egyes tájak is, melyek tájképi szépségüknél vagy egyéb kedvező természeti tulajdonságuknál fogva a természetelvezet (természetjárás, turisztika, kikapcsolódás és tartózkodás) vagy testnedvesség szempontjából különösen becsesek;

d) azok a vadon tenyésztő állat- és növényfajok, amelyek a kipusztulás veszélyével szemben oltalomra érdemesek, valamint a természetben jelentősen hasznos vadon tenyésztő állatfajok;

e) azok a források és patakok, amelyeknek a vize a vadon tenyésztő állatok számára nélkülözhetetlen.

A védelem alá vont hely, természeti alakulat és tájrész területe, úgyszintén a védett állat- és növényfaj tenyésztő helye, továbbá az a felszíni terület, amely a barlang bejáratához és épségének megővéséhez szükséges: természetvédelmi terület, védelem alá vont egész tájrész területe: tájvédelmi körzet

214. §.

A természet védett tárgyait elpusztítani, megrongálni vagy azok eredeti állapotát megváltoztatni, védett fajhoz tartozó állatot vagy növényt elpusztítani vagy tenyésztésében megzavarni, ily állatot bántalmazni, elfogni, vagy fogságban tartani, ily növényt a földtől elválasztani tilos.

A természetvédelem a vadászatnak a fennálló jogszabályok szerinti gyakorlását nem érinti.

A természetvédelem nem terjed ki a használt épületekre rakott madárfészkekre.

A földművelésügyi miniszter a védett állatnak, védett növénynek vagy védett madár tojásának kizárólagosan tudományos célra való megszerzésére engedélyt adhat.

216. §.

Barlang felfedezését a földművelésügyi miniszternek haladéklanul be kell jelenteni. Barlangot csak a földművelésügyi miniszter engedélyével és az általa jóváhagyott terv sze-

rint szabad feltárni és természetes alakában megváltoztatni. Az engedély megadására és a feltárásnál felszínre kerülő tudományos leletekre nézve lásd 1929. évi XI. t.-c. 18. §-át!

239. §.

Amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, erdőrendészeti áthágást követ el:

1. az erdőtulajdonos vagy más ingatlantulajdonos, ha a kellő időben nem teljesíti a jelen törvényben, az 1928. évi XIX. t.-c.-ben vagy az erdőgazdasági üzemtörvényben (erdőtelepítési, fásítási, használati törvényben) meghatározott köteleességét vagy megszegi a jelen törvénynek vagy erdőgazdasági üzemtörvénynek tiltó rendelkezését vagy az erdőgazgatóságnak, illetőleg erdőfelügyelőségnek a jelen törvény alapján kiadott rendelkezését;

2. az ingatlantulajdonos, ha földjén vagy földjének szomszédságában vagy közelében szükséges közérdekű erdőtelepítési vagy talajkötési munkálat kijelölését és sikeres végrehajtását jelen törvényben meghatározott köteleységének megfelelő időben való teljesítésével előmozdítani indokoltanul elmulasztotta;

3. erdei terméknek nyilvános közlekedésre nem szolgáló területen hatósági engedéllyel való szükségbeli átszállítása esetén az engedélyes vagy az átszállításra igénybevetett ingatlan tulajdonosa, ha az átszállítási engedély valamely feltételét vagy az erdőrendészeti hatóságnak az átszállítás érdekében kiadott valamely rendelkezését meg nem tartja;

4. tutajozás vagy fásztatás esetén a szállításra jogosult, ha a szállítási engedély feltételét vagy az erdőrendészeti hatóságnak a szállítás érdekében kiadott rendelkezését meg nem tartja;

5. aki engedély nélkül tutajoz vagy fát úsztat olyan vizen, melyen a tutajozáshoz vagy fásztatáshoz hatósági engedély szükséges.

252. §.

Az erdőrendészeti áthágások büntetősége az áthágás elkövetésének napjától számított 2 év alatt évül el.

Mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágás mindaddig büntethető, míg a mulasztás nincs pótolva.

258. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el:

1. aki erdőterületről álló vagy döntött fát vagy faanyagot vagy egyéb növényt vagy erdei terméket, talajalkatrészt, előkészített fát, az erdőségben vagy az erdőhöz tartozó egyéb területen termelt mezőgazdasági vagy kertészeti terményt,

hangyabábot, (hangyatojást) vagy petét ellop vagy ellopását megkísérlí;

2. aki más erdejében lát kivág, ledönt vagy bármi más módon megrongál, élő facsometét bármi módon megrongál, letapos, kitép vagy megsemmisít, levágott fának a földben visszahagyott tuskóját bármi módon rongálja vagy kiássa;

3. aki erdőterületen másnak levágott fáját, feldolgozott faanyagát vagy leszedett és összegyűjtött erdei termékét bármi módon megrongálja vagy hasznavehetetlenné teszi;

4. aki erdőterületen másnak erdei termékét széthányja;

5. aki másnak erdejében tüzei épületet, szállító vagy egyéb erdőgazdasági berendezést vagy kerítést, sorompót vagy kaput megrongál vagy hasznavehetetlenné tesz;

6. aki másnak erdejében gazdasági megjelölésre szolgáló jelt, mérnöki jelt, tilalmi vagy tudományos megfigyelés céljára felállított tárgyat avagy határmegjelölésre szolgáló jelző tárgyat gondatlanságból megváltoztat, eredeti helyéről eltávolít, megrongál, hasznavehetetlenné tesz vagy megsemmisít;

7. aki másnak erdejében a talajt bármiféle módon és céllal meglazítja, lomb-, moha- vagy gyeptakaróját megrongálja vagy eltávolítja, követ vagy homokot mozgásba hoz vagy pedig a területre követ, törmelékot, szemetet vagy másféle anyagot hord;

8. aki másnak erdejében engedély nélkül vagy a nem engedélyezett helyen csatornát, utat, rakodót vagy munkahelyet készít vagy jeleket állít fel vagy útjelzést alkalmaz vagy meszet, szenet éget, kátrányt vagy hamúzsirot főz;

9. aki másnak erdejében az erdő növényzetét vagy annak részét, termékét vagy a talaj alkotórészét nem abban az időben és nem azon a módon termeli, szedi, gyűjti vagy viszi el az erdőből, ahogy arra jogosítva van vagy az erdei termékek gyűjtésénél és termelésénél kifejezetten tiltott munkaeszközt használ;

10. aki másnak erdejében legeltet, vagy más erdejébe állatot behajt vagy beenged, a legelő állatokat tilos úton hajtja vagy jogos legeltetés esetében a legeltetett állatok állandó őrzetéséről megfelelő módon nem gondoskodik;

11. aki másnak erdejében közlekedési eszközzel tilos úton jár vagy új utat tör;

12. aki másnak erdejében engedély nélkül tíz évnél fiatalabb vagy erdősfítés alatt álló állományban jár;

13. aki természetvédelmi területen, tájvédelmi körzet területén vagy általában másnak erdejében meg nem engedett helyen tartózkodik, ha jelenléte akár a közbiztonság, akár a tulajdon biztonsága, akár a vadállomány nyugalma szempontjából aggodalmat kelt, az erdeszeti személyzet, közbiztonsági közeg vagy ingatlan tulajdonos vagy vadászatra jogosult kiutasító felszólításának azonnal eleget nem tesz,

vagy a nála levő fegyvert, fejszét, baltát, fűrészket vagy erdei termékek szedésére alkalmas más eszközket az erdeszeti személyzetnek, a közbiztonsági közegnek, ingatlan tulajdonosnak vagy a vadászatra jogosultnak átadni vonakodik;

14. aki a 25. és 26. §-ban foglalt rendelkezések megszegésével tüzet gerjeszt, tűzrakásra engedélyt ad vagy a tűzrakást veszélyes helyen elmulasztja elfiltani vagy ha jogosan rak is tüzet, a szükséges óvrendszabályokat elmulasztja, tűzveszélyes tárgyat eldob, kellően nem védett villámtűzvesztőeszközt használ vagy könnyen gyuló anyagot halmoz fel;

15. aki saját erdejében vagy más erdejében az erdei tüzemhez szükséges tüzelés alkalmával a tűzvész elkerülése végett szükséges intézkedéseket meg nem teszi;

16. aki az erdőben talált tüzet el nem oltja vagy azt a legközelebbi lakóházban be nem jelenti vagy tűzoltáshoz kirendelve a kirendelésnek alapos ok nélkül nem tesz eleget vagy annak teljesítését megtagadja;

17. aki idegen erdőben, mezőgazdasági vagy közhasználatú területen szemetet;

18. aki akár saját, akár más erdejében vagy mezőgazdasági területén forrás, patak vagy tó vizét beszennyezi vagy forrásba ital- vagy ételneműt helyez;

19. aki akár saját, akár másnak ingatlanán a természetnek védett tárgyat elpusztítja, megrongálja vagy annak eredeti állapotát megváltoztatja, így különösen oltalom alá helyezett növényt vagy állatot elpusztít, tenyésztésében zavar, forgalomba hoz vagy védett állatot elfog, fogságban tart vagy tojását, petéjét elszedi, forgalomba hozza vagy megsemmisíti;

20. aki a 30. §. alapján elrendelt rendkívüli hatósági intézkedés (erdei termékek forgalomba hozatala származási igazolvány alapján) megszegésével erdei terméket elad, vesz vagy szállít;

21. aki erdősfítés vagy csemetenevelés céljaira famagvakat eltöltött területen gyűjt, gyűjtet vagy gyűjteni megenged, vagy tiltott famagvakat forgalomba hoz vagy a forgalomba hozatal alkalmával a hatályban levő jogszabályokat megszegi;

22. aki barlang felfedezését nyolc nap alatt be nem jelenti, vagy barlangot a földművelésügyi miniszter engedélye nélkül, avagy a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott tervtől eltérőleg tár fel vagy természetes alakában megváltoztat;

23. aki jogosan alkalmazott útjelzést rongál, megváltoztat, eltávolít, áthelyez, bemocskol vagy felismerhetetlenné tesz.

260. §.

A jelen fejezetben foglalt büntető rendelkezések alkalmazásában szigorítottan védett területnek kell tekinteni a véderdőt, a természetvédelmi területet és az erdőtelepítés végleges befejezésétől számított tizenötödik év végéig a köz-

érdeklő erdőtelepítésre kijelölt területet, úgyszintén az 1928: XIX. törvényelk alapján kijelölt és fenntartott gazdasági fásításokat.

261. §.

Ha a 258. §-ban meghatározott cselekmény a törvény értelmében vétség vagy büntett, a jelen törvényt kell alkalmazni, amennyiben a lopott dolog értéke vagy az okozott kár nagysága száz pengőt meg nem halad, ha azonban a 258. §. 1. pontjában meghatározott erdei lopás esetében a lopott dolog értéke száz pengőt meg és olyan körülmény forog fenn, melynél fogva a lopás a Btk. értelmében tekintet nélkül a lopott dolog értékére, büntett, a cselekményt a Btk. szerint büntettként kell büntetni, kivéve ha a lopást a dolognak bekerített helyről bemászás útján való elvételével követték el. Az 1930. évi III. t.-c. 75. §-ának az a rendelkezése, hogy tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, büntettet képez a lopás, ha azt fegyverkezve vagy oly eszközzel felszerelve követték el, mely veszélyes ellenállás kifejtésére alkalmas, az erdei lopás tekintetében csak akkor alkalmazható, ha a tettes löfegyvert viselt.

Ha a 258. §. 14., 15. vagy 16. pontjában meghatározott cselekmény következtében tűz támad, a cselekményt a Btk. szerint az eset körülményeihez képest, mint büntettet vagy vétséget kell büntetni.

264. §.

Szigorítottan védett területen (véderdő, természetvédelmi terület, erdőtelepítés annak befejezésétől számított tizenöt éven belül, közérdeklő erdőtelepítésre kijelölt terület, gazdasági fásítások), továbbá a 258. §. 14—16. és 19—23. pontjaiban meghatározott kihágás, úgyszintén a 17. és 18. pontokban meghatározott kihágás, amennyiben azokat közhasználatú területen követték el, hivatalból, a többi kihágások magánindítványra üldözendők.

270. §.

Ha valaki akár erdőben, akár annak közvetlen közelében olyan helyzetbe került, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, habár a végszükség feltételei nem forognak fenn, az ilyen egyén nem büntethető, feltéve, hogy a kihágást az erdészeti személyzetnek a helyszínen vagy a községi előljárásnak 24 órán belül bejelentette.

Nem lehet továbbá büntetni legeltetési kihágás miatt azt sem, aki igazolja, hogy a legelő állat közvetlen veszély elől menekült vagy hajtatott az erdőbe.

Kártérítési kötelezettség ezen esetekben is fennáll.

271. §.

Erdei kihágás büntethetősége az elkövetés napjától számított két év múlva évtől el, a kiszabott pénzbüntetés a jogerőre emelkedéstől számított 3 év elteltével évtől el.

281. §.

Erdei kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrség mint büntető bíróság hatáskörébe tartozik. Szakminiszterként a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

Ha a kár a negyven pengőt meg nem haladja, a feljelentést a községi bírónál is meg lehet tenni.

284. §.

Magánindítványt az erre jogosultakon kívül felhatalmazás nélkül is előterjesztheti és az erdőtulajdonost a hatósági eljárás során is képviselheti az erdőgazdaság irányításával és vezetésével megbízott és hatósági esküt tett erdőmérnök. Államrendészetű kezelésben levő erdőknél magánindítvány megtételére jogosultnak az erdőfelügyelőség képviselőjét kell tekinteni.

285. §.

A csendőrség tagja, általában az összes hatóságok és hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott és hivatalból üldözendő kihágásokat az adatok és bizonyítékok közlésével az illetékes rendőri büntető bíróságnál haladéktalanul feljelenteni.

Vízjog.

1885. évi XXIII. t.-c.

6. §.

A meder és a part tulajdonosa tulajdonjogát csak a vízhasználatok sérelme nélkül és a rendőri szabályok megtartása mellett gyakorolhatja.

24. §.

A vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzése tilos.

A jelen szakasz alapján csak az büntetendő, aki emberek használatára nem szolgáló vizet fertőz meg, ellenesetben a cselekmény az 1879. évi XL. t.-c. 105. §. — esetleg az 1894. évi 94. §. 1) és 95. §. 1) pontjába ütközik.

A kenderáztatás mikénti gyakorlását, hogy annak káros hatása kiküszöbölhető legyen, a hatóság állapítja meg. (17,012/1894. sz. F. M. rendelet.)

Kenderlének a folyóba bocsátása, miután a vizet megfertőzi, tilos. (50,718/1886. F. M. rendelet.)

25. §.

Rendes házi szükségletre, ültetvények öntözésére vizet meríteni, itatni, mosatni, úsztatni, fürdetni és jeget vágni a hatóság által e célra kijelölt helyeken s a helyi rendőri szabályok megtartásával mindenkinek szabad.

Minden más célra, valamint gépekkel, vagy mesterséges készülékekkel való vízhasználathoz hatósági engedély szükséges.

Lásd! a „Közegészségügyi rendelkezésekről“ szóló 1876. évi XIV. t.-c. 10. §-át.

66. §.

A parti birtokos kártalanítás nélkül tartozik:

1. tutajozható és hajózható folyók mentén a vontatásra, emberek és állatok számára szabályrendeletileg megállapított szélességű vontató utat hagyni;

2. a hajók és tutajok kikötését a hatóságilag megjelölt helyeken megengedni;

3. a faúsztatásra jogosítottaknak és munkásainak — amennyiben ez a szállítás eszközlése szempontjából elkerülhetetlenül szükséges — közvetlen a víz partján fekvő földelken a szabadjárását megengedni;

4. vízrendőri szempontból a vízhez való férést megengedni.

A Duna, Tisza, Dráva, Maros hajózható szakaszain a vontató út szélessége 10 m., egyéb folyókon 8 m. (89,507/1885. sz. F. M. körendelet 1. §.)

142. §.

Vízfolyások, medrek, partok és vízi művek mindennemű rongálása tilos és pedig:

1. a víz medrébe szilárd tárgyakat dobni, melyek annak szélességét csökkentik, iszaplerakodás és zátonyképződésre okot szolgáltatnak;

2. vízmedreken keresztül az ecélből kijelölt átjáró helyeken kívül szekerezni, lovagolni, vagy marhát áthajtani;

3. a meder partzélethez szabályrendeletileg megállapított távolságnál közelebb fát vagy bokrot ültetni.

143. §.

Az árvédelmi töltéseknek s az ezekhez tartozó műveknek, nemkülönbén a védőültetvényeknek rongálása egyáltalán tilos.

Jelesen tiltva van:

1. a védőtöltést leásni, átszúrni, levágni, kivölgyelni, róla gyepet szedni, abba cöveket, rudakat, vagy egyéb tárgyakat beverni;

2. a védőtöltés vagy a hozzátartozó padkák testébe és

lejtőinek lábvonulához hat méternél közelebb fát vagy bokrot ültetni, kerítést fellállítani;

3. a védőtöltés lábvonalaihoz tíz méternél közelebb földet ásni, öt méternél közelebb szántani vagy a járás-kelést ennél szűkebbtérre szorítani;

4. a védőtöltésen keresztül, az ecéla kijelölt átjáró helyeken kívül szekerezni, lovagolni, vagy marhát áthajtani;

5. a vízmércéket és az átjárókon a korlátokat megromgálni.

Községek belterületein a hatóság a 2., 3., 4. pont alól kivételeket engedélyezhet.

144. §.

A védőtöltés tulajdonosának engedélye nélkül tilos:

1. a védőtöltés és padkák koronáira vagy lejtőire tömeges tárgyakat lerakni;

2. a védőtöltésen legeltetni, lovagolni, szekerezni, vagy marhát hajtani.

185. §.

Kettőszáz pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. aki vizeket ártalmas anyagokkal megfertőz, amennyiben cselekménye nem a Kbtk. 105. §-ába ütközik;

2. aki a jelen törvény 25. §-ában szabadnak nyilvánított vízhasználatokat nem a kijelölt helyeken, vagy nem a fennálló szabályok szerint gyakorolja;

1913. évi XVIII. t.-c.

1. §.

Ártézi kutak és földalatti gyűjtőművek segélyével a vizet felszínre hozni csak előzetes hatósági engedéllyel szabad. Ha ily építmény már meglévő hasonló műtől, forrástól, vízfolyástól vagy esatornától 100 m-nél, épülettől, vasúttól vagy közúttól 40 m-nél nagyobb távolságra esik és nem forog fenn annak veszélye, hogy a már meglévő vízművek használhatósága csökken vagy megszűnik, az engedélyt a hatóság szakértő meghallgatása után megadja.

Lőfegyverek, lőszeres, robbanó és robbantó anyagok.

9862/1920. M. E. rendelet.

1. §.

Lőfegyvert (vadász-, céllövő- és egyéb lőfegyvert, riasztó- és gázpisztolyt, amely az ember testi épségére, illetve az egészségére veszélyt jelent) pisztolyt, továbbá lőszereseket és robbantóanyagokat csak az tarthat, viselhet, vásárolhat, vagy árusíthat, aki arra az illetékes rendőrhatalóságtól engedélyt kapott.

Ezek az engedélyek személyre (cégre) szólnak és másra át nem ruházhatók.

A tényleges szolgálatban álló katonai, csendőri, rendőri, pénzügyőri személyeknek és a letartóztatási intézetek őrszemélyzetének szolgálati fegyverére rendőrhatalósági engedély nem kell. Szolgálati felszereléshez nem tartozó vagy hivatás teljesítéshez nem szükséges lőfegyvert e személyek is csak rendőrhatalósági engedély mellett tarthatnak vagy viselhetnek.

2. §.

Lőfegyver tartására, viselésére vagy vásárlására az engedélyt kizárólag az I. fokú rendőrhatalóság adja meg.

Az engedélyező hatóság az engedélyt bármikor visszavonhatja.

Az engedélyt megtagadó vagy visszavonó I. fokú határozat ellen fellebbezésnek van helye.

3. §.

A fegyvertartásra vonatkozó engedély alapján az engedélyes a lőfegyvert, ha arra egyébként jogosult, rendeltetés szerint (vadászatra, céllövészetre) használhatja.

A fegyverviselési engedély feltételezi a fegyvertartási engedélyt.

A vásárlási engedély alapján beszerzett fegyver tartására külön engedély szükséges. (10. §.)

4. §.

Lőfegyverek tartására, viselésére vagy vásárlására csak az kaphat engedélyt, aki:

- a) legalább 10 év óta magyar állampolgár,
- b) teljeskorú vagy 18. évét betöltött olyan kiskorú, akinek törvényes képviselője (atyja, gyám) az e §-ban felsorolt kellékeknek megfelel és a kiskorúért felelősséget írásban magára vállalja,
- c) feddhetetlen előéletű és hazafilasság szempontjából sem esik vagy eshet kifogás alá,
- d) nem szenved olyan testi vagy elmebeli fogyatkozásban, mely őt a lőfegyverek kezelésére megbízhatatlanná tenné.

Az, akinek lőfegyvertartási vagy vásárlási engedélye nincs, vadászjegyet nem kaphat, sem községi vadászterületet nem hasznosíthat.

Fegyvertartási és viselési engedély nem vonható vissza azon címen, hogy az engedélyesnek nincs vadászterülete. (158,486/1926. sz. B. M. rendelet.)

5. §.

A lőfegyver tartására vagy viselésére vonatkozó engedélyben a lőfegyver minőségét, gyári eredetét, számát, továbbá mindazon adatokat és ismertető jeleket részletesen fel kell

sorolni, melyekből a fegyver azonossága kétségtelenül megállapítható.

Mindenki csak azt a lőfegyvert használhatja vagy viselheti, melynek tartására, viselésére vagy vásárlására engedélyt kapott. Kivételesen viselhet oly lőfegyvert is, melynek viselésére vagy tartására más kapott engedélyt, ez esetben azonban igazolnia kell, hogy a kérdéses idegen lőfegyver tartására ki kapott engedélyt és annak viselését mi tette szükségessé.

9. §.

Rendőrközegek (csendőrök, rendőrök, pénzügyőrök, felkötött erdőtiszták, erdő-, mező-, hegy-, halászlai és vadőrök) kötelesek mindenkit, akinél fegyver van, fegyverviselési vagy fegyvertartási jogának igazolására felhívni, attól, aki jogosultságát nem tudja igazolni, elvenni és azt a legközelebbi I. fokú rendőrhatalósághoz beszolgáltatni.

Jogosulatlanul birtokolt vagy elrejtett lőfegyverek felkutatása végett jogosultak a rendőrhatalóságok alapos gyanú esetén személymotosztást, házkutatást, sőt szélesebbkörű nyomozásokat (razzia) is elrendelni és azok foganatosítását körül szükség esetében a katonai karhatalmat is igénybe venni.

11. §.

Lőfegyverek, lőszer és robbantóanyagok iparszerű árusításával csak az foglalkozhat, aki erre a belügyminisztertől engedélyt kapott.

Ilyen engedélyt csak oly hivatásos kereskedő kaphat, akinek (egyéni vagy társas) cége a törvényszéki cégjegyzékbe be van vezetve és a cég tulajdonosának, illetve tulajdonosai mindenkének, valamint az egy vagy több üzletvezetőnek személyében megvannak az e rendelet 4. §-ában foglalt kellékek.

A belügyminiszter az árusítási engedélyt bármikor visszavonhatja.

14. §.

Lőszert (beleértve töltényhüvelyt) és robbanóanyagot csak az vásárolhat, vagy tarthat, aki a vásárlásra az I. fokú rendőrhatalóságtól vásárlási engedélyt kapott.

A vásárlási és tartási engedélyben pontosan körül kell írni annak a tárgynak a minőségét és mennyiségét, melynek vásárlására és tartására az engedély jogosít.

Időszakonként visszatérően teljesíthető vásárlás engedélyezése esetén meg kell állapítani az időszakokat és a vásárolható legnagyobb mennyiséget is.

A serét nem lőszer. (Elvi döntés. L! Élthes; Kihágások és felsőbb bírósági határozatok I. kötet 134. oldal 1. bekezdést.)

Vadásztörvény.

1889. évi XX. t.-c.

1. §.

A vadászati jog a földtulajdonnak elválaszthatatlan tartozéka.

2. §.

Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az, akinek jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot az ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az:

1. egytagban legalább 200 katasztrális holdra terjed, tekintet nélkül arra, hogy az több határban fekszik, vagy utak, vasutak, csatornák, folyók, patakok hasítják át, vagy ha a földbirtok

2. kétszáz katasztrális holdnál kisebb ugyan, de kertileg műveltetik és kerítéssel vagy árokkal el van zárva, belső telket, szőlőt vagy állandó szigeteket képez;

3. az egytagban legalább 50 katasztrális holdat tevő földbirtokok tulajdonosai összefüggésben levő földjelkre nézve a vadászati jog gyakorlására egyesülhetnek, amennyiben az egyesített területek a 200 katasztrális holdat megütik.

13. §.

A ragadozó és kártékony állatokat, úgymint: medvét, farkast, rókát, hiuzt, vadmacskát, nyestet, vaddisznót, borzot, üregi nyulat, hörcsögöt, ürget, gőrényt, menyétet, nyusztot, vidrát saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja, azon esetben is, ha a vadászat bérbe van adva; ha azonban a pusztítást vadászatiilag hajtókkal vagy bármilyen vadászebekkel akarja végbevenni, erre az esetben a bérlő beleegyezését tartozik kieszközölni.

Oly vidékeken, hol a vaddisznók nagyobb mérvű károkat okoznak, a vadászterületek tulajdonosai, bérlői kötelesek az érintett kártékony vadakat lehetőleg pusztítani.

14. §.

A vadászati területen talált házi macskát és kóbor ebeket a vadászatra jogosított elpusztíthatja.

15. §.

Szabad időben is tiltatik minden szőrmés vagy szárnyas vadat törökkel, hálókkal, hurkokkal, léppel elfogni vagy megölni, különösen tűzokokat ölmos esők alkalmával behajtani vagy agyonverni.

Kivételt képeznek a fenyves madarak, melyeket szabad időben hurokkal és léppel fogni szabad.

Tenyésztés céljából a befogás csak a vadászat tulajdonosai, bérlői, vagy szakértő megbízottjai számára engedetik

meg. Tenyésztés céljából való befogás a jogosítottak tilalmi időben is meg van engedve. (1866/1894. sz. B. M. rendelet.)

16. §.

A vadászat csak lőfegyverrel, vagy lóhátton bármilyen vadászebek használatával gyakorolható.

Vadászatokban a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási vagy erdészeti ágakban okozott minden kárért a vadászatot gyakorlók teljes kárpótlással tartoznak.

A vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászati területre bármi fajú ebeket bocsátani; kivételnek a nyájőrök, kik azonban kötelesek ebeik nyakára oly nehezéket függeszteni, mely az első lábaik térdein alul három centiméter távolságra lóg alá.

18. §.

Kerítéssel kellően elzárt oly helyen, melyeket a vad ki nem válthat, a tulajdonos vagy vadászati bérlő a vadászatot minden időben gyakorolhatja és megengedheti.

Kerítéssel elzárt helyeken (vadaskert) lőtt vadak szállítása tilalmi időben csak a községi előljáróság által kiállított igazolvány mellett történhetik. (88,871/1883. sz. B. M. rendelet.)

19. §.

Ragadozó vadak elpusztítása végett a hivatalból való vadászatok megtartását, a mutatkozó szükséghez képest, esetről-esetre a közigazgatási bizottság, illetve annak elnöke engedélyezi.

A hivatalos vadászatra meghívottak, ha vadászjeggyel nem is rendelkeznek, a vadászaton részt vehetnek. Igazolásul az elnök vagy a vadászat rendezőjének írásbeli meghívója szolgál. (5007/1924. sz. P. M. rendelet 5. §. 2. bekezdés.)

22. §.

Ily vadászatokon ragadozó vadakon kívül más vadat löni nem szabad.

Aki más vadat lö, az a további vadásztól eltiltandó.

Vadászati kihágások.

26. §.

Aki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérlőnek engedélye nélkül vadászik. Fegyverrel idegen területre való lépés vadászati kihágást képez. (3288/1891. sz. B. M. rendelet.)

27. §.

Ha az orvvadászat éjjel vagy bekerített helyen, vagy

tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadász álcázva avagy másképpen ismeretlen néven találta, vagy ha a nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik, vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog vagy erőszakot használ.

Azonfelül, amennyiben az elszámolt esetek a büntető törvénykönyvben is tiltott cselekményt képeznek: a bűnvádi eljárás külön megindítandó.

Tiltott eszközök: török, csapdák, vadfogó készülékek stb. Tilos orvvadászati eszközök elkobzandók. (9286/1891. sz. B. M. rendelet.)

28. §.

Ha a haszonbérbe adott vadászati téren a tulajdonosok valamelyike a haszonbérletet, vagy azt, aki ennek engedélyével vadászik, megtámadja vagy akadályozza.

Szöbél megtámadás is ezen szakasz alapján büntetendő. (4861/1887. sz. B. M. rendelet.)

29. §.

Aki tiltott időben vadászik.

30. §.

Aki a vadak fiát elfogja, a madarak fészkeit (kivéve az ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi, pénzbüntetéssel sújtandó.

(Lásd! az 1894. évi XII. tövénycikk 57. és 95. §-ait, a hasznos madarak védelméről.)

31. §.

Aki tiltott időben hasznos vadat lő, árul vagy vesz.

Ezenkívül a lefoglalt vad a helyi szegények javára elkobzandó.

Idült sérülésben szenvedő vadak a tilalmi időben is lelőhetők. (68,202/1898. sz. B. M. rendelet.)

Az országban honos vadaknak tilalmi időben való behozása az esetben is kihágást képez, ha a behozatal és árusítás idejében azon vadra, nézve külföldön tilalmi idő nem állott fenn; az országban nem honos vadaknak az itteni tilalmi idő alatti behozatala és árulása kihágásnak nem minősíthető. (1658/1886. sz. B. M. rendelet.)

A vadászati törvény által ívar szerint külön-külön határ-idejű tilalom alá helyezett vadak szállításánál a nemző- (ivar) részeknek láthatóknak kell lenni. (48,923/1883. sz. P. M. rendelet.)

32. §.

Aki ebét szándékosan valamely reá nézve tilos vadászati terere viszi, úgyszintén az is, aki a nyájörző ebekre vonatkozó intézkedés ellen vét.

Vadászat közben ebnek tilos vadászati terebe vitele csak akkor képez kihágást, ha az szándékosan történt. (2903/1888. sz. B. M. rendelet.)

A vadászterületeken szabadon járó kutya a kertülő vagy vadór által büntetlenül lelőhető. (3551/1892. és 1091/1894. sz. Kuriai döntvények.)

Vadászati tilalmi idők.

38.500/1938. sz. F. M. rendelet.

1. §.

Az általános vadászati tilalmi idő január hó 1-étől július hó 31-éig tart, mely idő alatt hajtókutyákkal (kopó, agár, tacskó, komondor vagy egyéb hajtóebbel) egyáltalán nem szabad vadászni.

Az általános vadászati tilalom idején is szabad kotorék-ebekkel kotorékmunkát végezteni, vizslával, valamint pórázon vezetett vérebbel és friss diáznó (medve) nyomra eresztett „disznós kutyával” vadászni.

Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére, tilos vadászni:

a) — n) hazai hasznos vadak tilalmi idejének felsorolása következik, ami évente változik, ezért felsorolását mellőztem.

p) házi galambra, éneklő madárra, valamint kis és nagy kócsagra, kanalas gémre, üstökös gémre, batlára vagy ibiszre, reznektúzokra, gólyatöcsre, gullipanra vagy godára és ugartyúkra, továbbá a bibicre, kis vércsére, vörös vércsére, kék vércsére, az egerész ölyvre, a baglyok fajára és a sirályra minden időben.

A barátkeselyű, fakókeselyű, kígyász-ölyv, darázsölyv, szirti sas, réti sas, ráró (vagy halász sas), mint ritka ragadozó madarak, csak a földművelésügyi miniszter engedélye alapján lőhetők, a réti sas és ráró csak a halas tavaknál.

A tilalmi idők alatt sem a vadak fiát, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni tilos. A m. kir. földművelésügyi miniszter a madarak tojásának kizárólag vadtenyésztés céljából gyűjtését megengedheti. Ny gyűjtésre a vadászati jog bérlelője a bérbeadó hozzájárulásának igazolásával kaphat engedélyt.

2. §.

Az 1. §-ban meghatározott vadászati tilalom nem terjed ki és tiltott időben is szabad vadászni a seregekben vonuló vadludakra és vadkacsákra, a téli buvárfajokra, a kényák fajaira, a karvalyra, a héjára, a réti héjára, a gatyás ölyvre, továbbá a szarkára, szajkóra, a varjakra, a verebekre, a közönséges seregélyre azonban csak szőlőkben és gyümölcsösökben.

3. §.

Hasznos vadakra fényező alkalmazásával minden időben tilos vadászni. Szarvast, dámot, muflont és őzet csak golyóval szabad lőni és a kegyelemlovás is csak golyóval adható.

4. §.

Hajtókkal hasznos vadra — kivéve a vízi madarat — április 16. napjától július 31. napjáig vadászni tilos.

Vadászati kihágások elévülése.

3277/1925. sz. B. M. rendelet.

Élthes: Kihágások és felsőbbírósi határozatok.

A vadászati kihágás miatt a felfjelentést a rendőri büntető bíróságnál (főszolgabíró, rendőrkapitány) a tett alkövetése napjától számított három hónap alatt kell megtenni, mert ellenkező esetben a kihágás büntethetősége elévül és a tettes a büntetés alól mentesül. Ha azonban nincs fegyvertartási engedélye, vagy vadászjegye, e kihágás alól nem mentesül, mert ezeknek elévülése egy év, illetőleg hat hónap, az okozott károk megtérítésére harminckét éven belül kötelezhető.

Ragadozó és kártékony állatok mérgezésénél követendő eljárás.

23,542/1895. sz. B. M. rendelet.

1. §.

Ragadozó vagy kártékony állatoknak mérge által való pusztítása csakis hatósági engedély alapján eszközölhető.

2. §.

A mérgezésre engedélyt nyert személyeknek a törvényhatóság első tisztviselője az elsőfoku egészségügyi hatóság (szolgabíró, rendőrkapitány) meghallgatása után utalványt ad az esetről-esetre megállapítandó mennyiségű mérge kiszolgáltatására, melynek alapján az engedélyezett mérge mennyiség az illetőnek orvosi vényre a gyógyszerész által kiszolgáltatható.

3. §.

Ezen utalvány kiadása alkalmával az elsőfoku egészségügyi hatóság (szolgabíró, rendőrkapitány) megszabja azon módokat, melyeket a mérge kezelése, eltartása, ezek ellenőrzése körül az egyes vidékek sajátos viszonyai között szükségesnek talál.

4. §.

Az engedély annak megnevezésével, hogy az kinek szá-

mára adatott meg, valamint azon határrészek (hegy, erdő, dűlő) megjelölésével, amelyek a mérgezés eszközlése engedélyeztetett, a községben, valamint a szomszédos községekben és mindezekhez tartozó pusztákon és telepeken is, a mérge használatba vétele előtt, a kellő időben, a szokásos módon közhírré teendő, azon figyelmeztetéssel, hogy a mérgezett tárgyakhoz hivatlanul hozzányúlni, vagy azokat eltulajdonítani büntetés terhe alatt tilos.

5. §.

Mérgezett hullák (ló, sertés, birka, kutya, stb.), szárnyasok, vér, zsíradék, tojások erdők sűrűjében, csenderesek belsőjében s egyéb a mérgezési időszak alatt művelés alatt nem álló vagy legeltetésre nem használt területeken pedig oly helyekre teendő ki, melyek a közlekedési úttól távolabb, a legkisebb távkört 100 m-re számítva esnek. A mérgezett tárgy kitevéséről az illető községek előjáróságai, a mérge kitevője által, annak megtörténtét megelőzőleg legalább 5 nappal írásban értesítendő.

7. §.

Ha a mérgezett tárgy kitevője, vagy bárki más annak tudomására jönne, hogy a mérgezett tárgyat valaki elvette, személyes felelősség terhe alatt kötelesek arról a községi előjáróságnak, városokban a rendőrkapitánynak jelentést tenni.

8. §.

Ahol házi sertések járnak, a mérgezésnek helye nincsen.

10. §.

Aki hatósági engedély nélkül mérgez, vagy a kiadott övrendszabályokat megszegi, amennyiben cselekménye vagy mulasztása súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el.

Vadászjegyek és fegyverigazolványok illetéke.

5007/1924. sz. P. M. rendelet.

1. §.

A vadászjegy,

Vadászni, a vadászati jogot és annak gyakorlását szabályozó törvények keretén belül is, akár a saját földbirtokán, akár idegen földterületen, csupán a jelen rendeletben foglaltak alapján kiállított vadászjegy birtokában szabad.

2. §.

A vadászjegy illetéke.

A vadászjegy, amely bizonyítja, hogy az abban megne-

Arany László, Szeged

1925. október 28.

vezett a vadászat gyakorlására jogosult, a következő illetékek alá esik:

a) Az egész vadászati évre kiállított vadászjegy illetéke 24 aranykorona (jelenleg 80 P.)

b) A 80 napnál nem hosszabb időtartamra kiállított vadászjegy illetéke 5 aranykorona (jelenleg 6 P.)

c) A vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek, valamint a vadak gondozásával és a vadászterületek őrzésével megbízott alkalmazottak részére az egész vadászati évre kiállított vadászjegy illetéke 2 aranykorona (jelenleg 3 P.)

3. §.

A vadászati év.

A vadászati év minden év augusztusának első napján kezdődik és a következő év július hónapjának 31. napján végződik. Az egész vadászati évre szóló vadászjegy érvényessége annak a vadászati évnek az utolsó napján szűnik meg, melyre kiállították és a 2. §. a) és c) pontjában megszabott illetéket le kell róni minden olyan vadászjegy után, amelyet nem kifejezetten 30 napra, vagy ennél rövidebb időre váltottak.

4. §.

Illetékmentes vadászjegyek.

Illetékmentes vadászjegyre tarthatnak igényt a következő személyek:

a) az államfő;

b) viszonság esetén az idegen államok diplomáciai képviselői és konzulai, valamint a követségek és konzulátusok személyzetének tagjai, ha nem magyar állampolgárok. Az itt említett személyek viszonság esetén is csak annyiban tarthatnak igényt, amennyiben maguk vadászterületeknek nem tulajdonosai vagy bérlői és illetékmentes vadászjegyet csak akkor kapnak, ha az azt igénylők hivatali minőségüket hatósági bizonyítvánnyal igazolják;

c) a mező-, szőlő- és erdőgazdaságnál alkalmazott csézők, erdőkerülők és pásztorok;

d) a hatóság által felesketett erdőtiszték, erdőőrök, a kir. erdőfelügyelőség személyzete és a földművelésügyi minisztériumban alkalmazott központi erdészeti tisztviselők;

e) az erdészeti főiskola, továbbá az erdőőri és vadőri szakiskolák hallgatói, azonban csupán a tanulmányi időtartamára.

A c) és d) pontok alatt felsoroltak vadászatra is alkalmas fegyvert csak a vadászterületek tulajdonosának vagy bérlőjének engedélyével viselhetnek és az illetékmentes vadászjegy csak azon a területen való vadászatra jogosítja őket, amelyen alkalmazva vannak. Más területen csak illetékmentes vadászjegy birtokában vadászhatnak.

5. §.

Vadászati jog vadászjegy nélkül.

Vadászjegyet az is köteles váltani, aki lóháton kutyákkal vadászik.

Akik hivatalos vadászaton meghívásra vesznek részt, csupán erre a vadászatra vadászjegyet szerezni nem tartoznak. Ilyen esetben igazolásul a vadászat vezetőjétől kapott írásbeli meghívó szolgál.

7. §.

A fegyverigazolvány illetéke.

Aki vadászjegyet vált, a saját birtokában vagy használatában levő vadászatra alkalmas lőfegyverek után a 2. §-ban megszabott illetéken felül minden egyes lőfegyver után 5 aranykorona (jelenleg 6 P) illetéket köteles leróni.

Az illetéket a vadászjegy megújítása alkalmával minden esetben újból le kell róni.

Illeték alá esik minden vadászatra alkalmas fegyver, tekintet nélkül annak rendszerére, mintájára, ürméretére és töltényére. Ide kell sorolni a pótaggal meghosszabbítható marokfegyvereket (revolvereket és pisztolyokat) is.

Vadászni csak a vadászjegy fegyverigazolványában felsorolt vadászfegyverekkel szabad. Ha azonban az, aki olyan fegyverrel vadászik, amelyik vadászjegyének fegyverigazolványában nem szerepel, hitelt érdemlően igazolja, hogy a vadászaton használt fegyver után a jelen rendelet értelmében járó igazolványi illetéket már más valaki leróta, kihágást nem követ el.

21. §.

Ellenőrzés.

Az állami csendőrök, rendőrök, törvényhatósági, városi vagy községi közbiztonsági közegek, valamint a pénzügyőrök kötelesek, a vadászjegy tulajdonosai, haszonbérlői, azok gazdaságijai és az erdők, szőlők, mezők felügyeletével megbízott személyek pedig jogosultak azokat, akik lőfegyverrel vagy kutyával lóháton vadásznak, a vadászjegy felmutatására felszólítani.

A felszólított vadászjegyet előmutatni és a felszólításra jogosult személy kívánságára a vadászjegyben megnevezettel való azonosságát igazolni köteles.

Ha a felszólított a vadászjegyet bármi oknál fogva felmutatni nem tudná, vagy a vadászjegyben megnevezettel való azonosságát igazolni nem képes, a vadászást kötelezően azonnal abbahagyni és ha a felszólító előtt ismeretlen, annak kívánságára alkalmas zálogot adni, amennyiben pedig ez nem történik meg, köteles a felszólítót a legközelebbi hatósági

előjárásához követni abból a célból, hogy kiléte kideríthető legyen.

22. §.

Kihágások.

Kihágást követ el és az alább megszabott módon büntetendő az, aki az alábbi cselekményeket követi el:

a) 50 aranykoronáig terjedhető bírsággal büntetendő az, akinek van ugyan vadászjegye, azonban az a 21. §-ban említetteknek fel nem mutatja, valamint az, aki olyan fegyverrel vadászik, amely vadászjegyének fegyverigazolványába nincsen felvéve;

b) 100 aranykoronáig terjedhető bírsággal büntetendő az, aki a 21. §-ban említettek felhívására vadászjegyét felmutatni nem tudja, azonban ennek dacára a vadászást abba nem hagyja, továbbá az, aki a felmutatott vadászjegyen megnevezettel való azonosságát igazolni nem tudja és ennek dacára zálogot nem ad, sem a felszólítót a legközelebbi előjárásához követni nem akarja, végül, aki hamis nevet vagy lakást mond be;

c) 1000 aranykoronáig terjedhető bírsággal büntetendő az: 1. aki a saját nevére kiállított vadászjegyet használat végett másnak adja át; 2. aki más nevére szóló vadászjegyet használ; 3. aki lejárt vadászjegy felhasználásával vadászik; 4. aki vadászik anélkül, hogy vadászjegyet váltott volna; 5. aki hamisított vadászjeggyel vadászik.

d) 1000 aranykoronáig terjedhető bírsággal büntetendő az, aki a vadászjegy kiadása céljából a hatósághoz intézett bejelentésében tudva valótlan tényt állít, vagy a bejelentés láttamozásának megtagadására okot adó körülményt tudatosan és szándékosan elhallgat.

Ha a vadászó személy a 21. §-ban említettek felhívásának fegyvere felhasználásával vagy azzal való fenyegetéssel áll ellent vagy más, a büntetőtörvénykönyvben tiltott cselekményt követ el, a b), esetleg a c) pontban megszabott büntetések kiszabásától függetlenül bünvádi eljárás alá vonandó.

23 §.

Adócsalás.

Adócsalást követ el és az 1920. évi XXXII. törvényekik rendelkezései szerint büntetendő az, aki a jelen rendelet 22. §. c) és d) pontjaiban felsorolt büntetendő cselekményekért már egyszer meg volt büntetve és a cselekmény újból elkövetésekor az előző büntetőhatározat keltétől számított három év még nem telt el.

25. §.

A jelen rendelet 22. §-ában felsorolt kihágások büntetési hatósága az elkövetéstől számított egy év alatt évül el.

Mezőőrök fegyverviselési joga.

117,200/1922. sz. F. M. rendelet.

A mezőőrök fegyvere rendszerint a forgópisztoly, kivételesen hosszúcsövű fegyverrel is elláthatók. Ez esetben részükre a Werndl-rendszerű karabély van előírva csökkentett lőporadagolással. A fegyver viseléséhez fegyvertartási és viselési engedély szükséges. Vadászatra alkalmas lőfegyvert csak a vadászati jog bérletjének engedélyével viselhetnek.

Halászat.

1888. évi XIX. t.c.

1. §.

A halászat joga a földtulajdon elvászthatatlan tartozékát képezi és a meder tulajdonosát (1885. évi XXIII. t.c. 4. és 5. §.) illeti.

2. §.

Árvizek kiöntéseiben a halászat joga azokat a birtokosokat illeti, kiknek területét az árvizek elborítják. Ily vizekből a halaknak a mederbe való visszatérését akadályozni tilos.

8. §.

Aki halászni akar, halászcselekményt váltani és azt halászás közben magával vinni köteles.

A halászcselekményt a hatóság állítja ki és azon világosan kiírandó annak neve, állása és lakhelye, aki részére kiállították.

A halászcselekmény alát esk. Személyenint 5 P, segéd-személyzet részére 1 P. Érvénye május hó 1-től következő év április hó 30.-áig tart.

9. §.

A közbiztonsági közegek, valamint pénzügyőrök kötelesek, a halászcselekmény jog tulajdonosai, haszonbérleti és alkalmazottai, valamint az erdők, szőlők, mezők és gátak felügyeletével megbízott személyek pedig jogosítva vannak azokat, akik halászcselekményekkel vizek partjain járnak, a halászcselekmény előmutatására felszólítani.

10. §.

Ezen felszólításra a halász halászcselekményét előmutatni köteles, aki pedig ezt bármely okból elő nem mutatja, tartozik a halászcselekményrel azonnal felhagyni és ha ismeretlen, a felszólító kívánságára akár nevét és lakását megmondani a célból, hogy ezeknek bizonyítására szorítható legyen, alkalmas zálogot adni, akár a felszólítót a legközelebbi községi előjárásához követni, hogy kiléte ottan kideríthető legyen.

13. §.

Zárt vizekben a halászat a halászatra jogosult által korlátlanul gyakorolható.

Zárt vizeknek tekintendők:

- a) a mesterséges halastavak, akár állanak halas vízzel összeköttetésben, akár nem;
 b) mindazon egyetlen birtokos vagy több birtokos osztatlan tulajdona között fekvő vizek, melyek más halattartó vízzel nincsenek oly összeköttetésben, hogy a halak az egyikből a másikba átmenhetnek.

Zárt víz módjára halászható vízből a tulajdonos engedélye nélküli halfogás nem halászati kihágás, hanem a rendes bíróság hatáskörébe tartozó tulajdonelleni kihágás, illetőleg a Btk.-be ütköző lopás. (1929. Hb. 25.—9. sz.)

A Balaton tó nyílt víz, melyet azonban csak zárt víz módjára lehet halászni. (1925. évi XLIII. t.-c. 5. §.)

1925. évi XLIII. t.-c. H. n.

2. §.

Halnak, ráknak, valamint más hasznos víziállatnak nyílt vízben való tenyésztésére, fogására és tulajdonvételére, úgyszintén halakra szedésére kizárólag az jogosult, akit a nyílt vízben a halászat joga megillet.

Hasznos víziállatnak a halon és a rákon kívül még a békát és a pócát kell tekinteni.

7. §.

A halászejegy egymagában a halfogásnak semmiféle módjára nem jogosít.

8. §.

Annak, aki az illető vízben halászatra nem jogosult, nem szabad fogásra kész állapotban levő halászó eszközzel a vízpartján járni, vagy ily eszközzel a vízben bármiféle vízijárművön (hajón, tutajon, csónakon stb.) közlekedni, sem ily eszközt a vízpartján, vagy a vízben levő bármiféle vízijárművön (malomban, uszodában, stb.) készenlében tartani.

Halórnek a mezőőr törvényes minősítésének kell megfelelni.

Halóröket a hatóság felelketi, jegyzékbe iktatja és jelvényvel látja el. A felelketett halórök a magánosok által alkalmazott mezőőrökkel egy tekintet alá esnek.

9. §.

A halászatot az arra jogosított is csak jelen §-ban, valamint az alábbi 9—15. §§-ban meghatározott korlátok között gyakorolhatja:

- a) Halászatra tilos a halakat elkábító, mérgező vagy robbanó szert (maszlagot, mérgezett szert, oltatlan meszet, méregfűvet, dinamitot, stb.) használni;

b) Nem szabad vizeket egészben vagy részben lecsapolni, vagy úgynevezett bányákban felfogni.

Nem esik tilalom alá a vizek tisztítás céljából való lecsapolása, erről azonban a halfogásra jogosultat 8 nappal előbb értesíteni kell.

c) Tilos oly halfogó eszközök alkalmazása, mely rendes vízállás mellett a meder felénél többet elzár (állandó halfogó eszközök.)

d) Gátaktól, zárlipektől, hallépcsőktől csak 30 m.-nél nagyobb távolságra szabad halászni. Kivétel a nyeles horog.

e) Nyílt vizekbe idegen halfajokat csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad telepíteni.

10. §.

Nyílt vizekre a földművelésügyi miniszter általános tilalmi időt szab meg. Ezen idő alatt nyílt vízből halat fogni nem szabad.

13. §.

A halászatra jogosult, ha vadászati jogostványa nincs is, löfegyver használata nélkül elpusztíthatja a halakra nagyobb mértékben kártékony állatok közül a csonttörő sást, a halászó sást, a jégmadárt, a szárcsát, búvárfajokat, valamint a gémekeket, vadrucákat és vadlúdféléket. Ez a rendelkezés nem érinti a vadászati terület tulajdonosának, esetleg bérlőjének tulajdonjogát az ily módon megfogott vagy elejtett vadra.

Kíméleti terezen az általános tilalom idején nemcsak a halászat, hanem a vadászat, béka fogás, csónakázás, a fürdés, a kavics- és iszapszedés és általában minden olyan művelés, amely a halfivást és fejlődését hátráltatja, tilos.

Ilyen helyen az említett időben marhát, kacsát, ludat vagy más állatot vízbe eresztetni nem szabad.

15. §.

Aki a tilalmi idő előtt fogott, vagy zárt vízből, esetleg külföldről származó halat a tilalmi idő alatt áruba bocsájt vagy szállít, köteles a hal származását és a fogásnak idejét a község előjáróságától kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

Büntető rendelkezések.

19. §.

Aki zárt vízből, vagy zárt víz módjára halászható vízből a halászatra jogosítottnak engedélye nélkül fog halat, a lopásról szóló törvényes rendelkezések szerint büntetendő.

20. §.

Amennyiben súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 96 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) aki anélkül halászik, hogy saját részére, vagy segédjei vagy munkásai részére halásziglyet váltott volna;
- b) aki más nevére szóló vagy olyan halásziglyet halászik, amelynek érvényessége megszűnt;
- c) aki halásziglyét használatra másnak adja át;
- d) aki hamisított halásziglyével halászik vagy halásztat.

21. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 16 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) aki halásziglyét halászat közben nem tartja magánál;
- b) aki halásziglyét az ellenőrzésre jogosult egyénnek felszólítás ellenére meg nem mutatja.

22. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és egy hónapig terjedhető elzárással, valamint 64 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) aki kábító, mérgező, vagy robbanószerrel halászik, vagy az ily szereket másnak halászat céljára megszerzi vagy eladja, vagy az így megölt halat a vízből kifogja vagy árúba bocsátja;
- b) aki a halászati kihágáson tettenérőt veszélyesen lenyegegeti, vagy ellene erőszakot használ;
- c) aki a jelen törvény 9. §. ellenére vizet lecsapol vagy felfog;
- d) aki a megszabott legrövidebb méretnél kisebb halat (halivadékok) fogyasztás céljára engedély nélkül kifog vagy árúba bocsát;

Két hónapig terjedhető elzárással és 80 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a jelen törvény 20. §. a) pontjában meghatározott kihágás elkövetésére élete 18. évét még be nem töltötte ifjú egyén közreműködését veszélybe.

23. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 96 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) az a hivatásos halász (tulajdonos, bérlő, halászgazda, halászigény, részes halász), aki fogásra kész állapotban lévő halászó eszközzel oly víz partján jár, amelyben halászni jog nincs, vagy az említett eszközzel ilyen vízben közlekedik, vagy ily eszközt a víz partján vagy a vízben lévő vízművön tart, avagy idegen vízterületen a halászára jogosultnak engedélye nélkül halászik;
- b) az a hivatásos halász, aki az általános tilalmi idő

alatt nyílt vízből halat fog, vagy egyes halfajra megállapított tilalom alá eső halat, kifogás után az anyavízbe rögtön visszaza nem juttatja;

- c) aki árvíz kiöntésből a halaknak a mederbe visszatérését szándékosan akadályozza;
- d) aki az általa vagy közreműködésével a törvény ellenére fogott halat árúba bocsátja.

24. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 48 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) hivatásos halásznak nem tekinthető olyan egyén, aki fogásra kész állapotban lévő halászó eszközzel oly víz partján jár, amelyben halászni nem jogosult, vagy az említett eszközzel ilyen vízben közlekedik, vagy ily eszközt a víz partján vagy vízben lévő vízművön tart, avagy idegen vízterületen a halászára jogosultnak engedélye nélkül halászik;
- b) hivatásos halásznak nem tekinthető olyan egyén, aki a 23. §. b) pontjában meghatározott cselekményt elköveti;
- c) aki a Ht. 9. §. c—e. pontjaiban foglalt rendelkezések valamelyikét megszegi vagy kijátssza;
- d) aki olyan halat bocsát árúba, amelyről tudja, hogy más jogosulatlanul fogta;
- e) aki álcázva vagy magát egyébként felismerhetetlenné téve halászik;
- f) aki a halászára jogosultat jogának gyakorlásában szándékosan akadályozza.

25. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 16 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

- a) aki a tilalmi idő alatt halat szállít, vagy árúba bocsát anélkül, hogy a községi előjáróság bizonyítványával tudná igazolni, hogy az ily halat a tilalmi idő előtt fogták, vagy azt, hogy a hal zárt vízből, esetleg külföldről származik;

b) aki a halászati jog kiterjedésének területét és a kíméleti terek határát jelző táblákat máshelyre átteszti, olvashatatlaná teszi vagy bemocskolja;

c) aki a jelen törvényben elrendelt korlátozásokat meg nem tartja, vagy az ily tilalmakat megszegi;

d) aki kíméleti téren általános tilalom idején tiltott cselekményt követ el.

26. §.

A jelen törvényben meghatározott kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bí-

róságának, a m. kir. rendőrség területén ennek hatáskörébe tartozik.

9500/1926. sz. F. M. rendelet.

E rendelet 5. §-ra vonatkozólag L. Hn. 2. §. és a 6. §-ra vonatkozólag Ht. 8. §-át.

20. §.

Nyílt vizekre nézve — a 21. §-ban foglalt kivételekkel — április hó 20-tól május hó 31-éig halászati tilalom van érvényben, melynek ideje alatt halat fogni nem szabad.

Ez a tilalom kiterjed az elárasztott hullámtére is.

23. §.

Nyílt vízből az alább felsorolt fajtú halat csak akkor szabad fogni, ha mérete legalább a következő:

fogasszűlő 80 cm. vagy súlya 25 dg.;
kecsge 40 cm. vagy súlya 25 dg.;
márna 25 cm. vagy súlya 20 dg.;
ponty 30 cm. vagy súlya 40 dg.;
pisztráng 20 cm. vagy súlya 15 dg.

Ha ennél kisebb hal jut fogókészülékbe és onnan élve kiszedhető, feltétlenül vissza kell bocsájtani.

A hosszat a hal orrától a farkúszó végéig kell mérni. Piaci ellenőrzés alkalmával a súlyban mutatkozó eltérés csak akkor kifogásolható, ha 10 százaléknál nagyobb.

22. §.

Rákot nyílt vízből október hó 15-étől július hó 1-éig nem szabad fogni.

A tilalmi idő alatt fogott, úgyszintén az olyan rákot, amelynek a hossza a szemétől a kiegyenesített fark végéig mérve 9 cm-et nem ér el, a vízbe vissza kell bocsájtani.

25. §.

Zárt vízből származó halakra, rákokra és a legkisebb méretekről szóló rendelkezésre az általános tilalom nem terjed ki. Mindazonáltal, ha valaki az általános tilalmi idő alatt halat vagy rákot szándékozik szállítani vagy eladni, a hálnak és ráknak származását az illetékes községi előljáráóság által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolnia.

32. §.

A törvényben tiltott módokon kívül még löfegyverrel, szigonnyal, dárdával vagy más szűrőszerszámmal tilos halászni.

38. §.

A közigazgatási hatóságok, a csendőrség és a rendőrség közegei, a határőrök folyamőrök és pénzügyőrök, valamint a szőlő-, mező- és az erdőőrök, úgyszintén a kikötők, gátak

és a csatornák őrői kötelesek felügyelni arra, hogy a törvényben és a végrehajtási rendeletben meghatározott méreteknél kisebb halakat és rákokat nyílt vizekből ne fogjanak, ne szállítsanak és áruba ne bocsájtssanak.

A tilalom ellenére szállított halat vagy rákot, ha azt a vízbe már visszabocsátani nem lehet, az I. fokú hatóság a halászszemélyzet között felosztja vagy jótékony célra fordítja.

Ha a halászati kihágást orvhalász követte el, a kifogott halat a tulajdonosnak vissza kell adni. Ha ez nem lehetséges, jótékony célra kell fordítani.

A kihágási eljárás hivatalból azonnal megindítandó.

201,098/1934. sz. B. M. rendelet.

A m. kir. földművelésügyi miniszter úr arról értesített, hogy — főleg a vidéki piacokon — nagymennyiségben pontyivadékok, időnkint pedig apró kecsgeket hoznak forgalomba.

A törvény értelmében halivadékok, illetve méreten aluli halat kifogni és áruba bocsátani tilos. A törvény e rendelkezése a nyílt vizek halállományát van hivatva védeni, mert évekre kiható nemzetgazdasági kár származhatik abból, ha az értékes halfajták még fejletlen egyedek a fogyasztás céljára nagy tömegben kifogják. Főleg orvhalászok útján kerül az ilyen hal eladásra, mert a hivatalos halász saját érdekében kíméli a halállományt és nem fogja ki a méreten aluli halat.

Felhívom ezért Címet, hogy a piacokat közegei által fokozott mérvben ellenőriztesse és a kihágás elkövetőivel szemben az 1925. XLIII. t.-c. 22. §. d) pontjában foglalt büntető rendelkezést alkalmazza.

Egyben tájékozással közlöm, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 9500/1926. F. M. rendeletének 23-§-a sorolja fel a kímélendő halfajtákat és azok legkisebb méretét. L. Cs. K. 5/935. 48. lp.

Harminc napra érvényes „Idény-halászejegy” kiállítására.

36,050/1934. sz. F. M. rendelet.

A 9500/1926. sz. F. M. rendelet 10. §-ába meghatározott halászejegy helyett 30 napl érvényességgel bíró halászejegy adható ki az I. fokú közigazgatási hatóságnál (főszolgabíró-nál, megyei városban a polgármesternél) olyan kérelmező részére, aki nem kíván egész évre szóló halászejegyet váltani. Ezt az „Idény-halászejegyet” külön e célra szolgáló úrlapon kell kiállítani s rajta a 30 napl érvényesség kezdetét és végét jelentő napot fel kell tüntetni.

Halászejegyek illetéke és 2 pengős kincstári bélyegű halászejegyúrlapok forgalombahozatala.

78,749/1934. sz. P. M. rendelet.

1. A harminc napra érvényes halászejegye (idény-halászejegy) illetéke személyenként 2 P.

2. Ezenfelül a halászejegyek illetéke a jelen rendelet hatálybalépésétől kezdve személyenként: egész évre 5 P, harminc napra 2 P, a halászatra jogosítottak személyzete és munkásai részére személyenként egész évre 1 P.

4. A forgalomban levő 5 pengős és 1 pengős kincstári bélyegű halászejegy-úrlapokon felül a jelen rendelet hatálybalépésétől kezdve 2 pengős kincstári bélyegű halászejegy-úrlapok (idény-halászejegy-úrlapok) is forgalomba kerülnek.

5. Az 5 pengős és a 2 pengős kincstári bélyegű halászejegy-úrlapok a jelen rendelet hatálybalépésétől kezdve a m. kir. Balatoni Intéző Bizottság útján is forgalomba kerülnek.

Mezőgazdasági és mezőrendőri törvény.

1894. évi XII. t.-c.

17. §.

Kendert és lent áztatni csak a hatóság által e célra kijelölt helyeken és megállapított módokat mellett szabad.

Kenderáztató helyeket a járási főszolgabíró (polgármester) jelöli ki. Ennek engedélye nélkül kenderáztató gödröt senki sem áshat még a saját birtokán sem. A gödrök behányása az áztatás befejezte után elrendelhető és foganatosítandó.

Ahol mesterséges áztatók vannak, kendert és lent máshol áztatni nem szabad.

Egyáltalán nem engedhető meg az áztatás:

a) a község belterületén vagy közvetlen közelében levő vizekben;

b) ivásra vagy állatok itatására használt vizekben;

c) azon vizeken, melyeken rendszeres halászat vagy haltenyésztés folyik. (48,000/1894. sz. F. M. rendelet 17. §.)

18. §.

Legeltetni csak kellő felügyelet mellett szabad. Bekért helyen az állatok felvigyázó nélkül is legelhetnek.

Mennyiben kell a vasútak mentén legelő állatokra közbiztonsági szempontból fokozott felügyeletet gyakorolni, azt a vasúti üzletrendtartás és a fennálló külön szabályok határozzák meg.

Közutakon való legeltetés tárgyában az 1890. évi I. t.-c. 187. §-ának határozománnyal irányadók.

Lásd! a vasúti üzletrendtartás 99., 100. és 101. §§-ait. A vasúti üzletrendtartás idézett szabályaival ellen vétők a Kbtk. 111. és 112. §§-ai szemint büntetendők.

22. §.

Egy évnél idősebb méncsikók és fél évnél idősebb bika-

borjuk közös legelőkön csak elkülönített helyen legeltethetők.

50. §.

Minden birtokos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt, legkésőbb azonban március hó végéig a belsősegekben, majorokban, szőlőkben, gyümölcsösökben és kegyekben levő fáit és bokrait a kártékony hernyóktól, illetőleg hernyófészkektől és lepketojásoktól megtisztítani és az összegyűjtött hernyófészkeket és hernyótojásokat elégetni.

A később mutatkozó kártékony hernyók, valamint a cserebogarak tömeges megjelenésük alkalmával is megfelelő módon pusztítandók.

Következő rovarok irtása kötelező: kolumbácsi légy, vértetű, testfehérítő bogár, marokkói sáska, olasz sáska, gabonasziszik, hesszeni légy, gabona futrinka, szőlő lincea, vértetű, vetési bagolyféle, az apionok, csikoslábú búzalegy, szalmadarázs. (48,000/1894. sz. F. M. rendelet 50. §.)

Vértetű megjelenése az almafákon (csemetéken) a község előljáróságánál azonnal bejelentendő. (9679—1899. sz. F. M. rendelet.)

51. §.

Minden birtokos köteles egész birtokán a szerbtöviszt virágzása előtt, az arankát megjelenése után azonnal alkalmas módon irtani.

Lohere és lucernamagvakát, ha azok nem arankamentesek, termelés céljából forgalomba hozni tilos.

52. §.

Az utak mentén, valamint az úttesten a szerbtöviszt, továbbá egyéb gyomot és gazt irtani az útfenntartó, gyümölcsfákat pedig a kártékony hernyóktól megtisztítani a gyümölcsfa birtokosa köteles.

Ki a kártékony állatokat és növényeket a meghatározott időben (50. §.) irtani elmulasztja, helyette az irtást a községi előljáróság — a mulasztó költségére — köteles végeztetni.

53. §.

Aratás vagy kaszálás alkalmával gaz- vagy gyomfoltokat meghagyni tilos.

A foltokban levő és már magba ment gyomok a kaszálás vagy aratás után azonnal összegyűjtendőek és elégetendőek.

57. §.

A hasznos madarak pusztítása tilos. Azok fészkelnek és tojásainak elszedése, valamint a hasznos madarak tojásainak forgalomba hozása hatósági engedély nélkül tilos.

Ez a tilalom a házakon levő madártészkekre nem terjed ki.

A mezőgazdaságra hasznos madarak nemzetközi védelméről az 1906. évi I. t.-c. rendelkezik.

59. §.

Kirepült méhraját a tulajdonos, ha a keresést nyomban eszközli, másnak telkén, szükség esetén a községi előljáróság közbenjárta mellett is keresheti és elfoghatja, tartozik azonban az esetleges okozott károkat megtéríteni.

Ha a méhraj tulajdonosa raját két nap alatt nem kereste s el nem fogta, a raj annak tulajdonává válik, kinek birtokán letelepült vagy aki azt két napon túl elfogta.

90. §.

Tilosban talált baromfi, ha behajtása nehézségekbe ütközik, megölhető. Kóbor ebeket és macskákat a saját birtokán mindenki elpusztíthatja.

98. §.

Kihágást követ el és 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki gazdasági terményeket gyümölcsös kertből, szőlőből, falkolából vagy mezőről lop el, vagy aki másnak földtől el nem választott termékeit jogosulatlanul leszedi, levágja vagy ellopja, amennyiben a dolog értéke 60 pengőt meg nem halad és a cselekményt büntette minősítő körülmény nem fog meg, kivéve azon esetet, ha gazdasági terményeknek itt felsorolt helyekről való ellopása bemászás által bekenített helyről vitetik végbe;

b) aki magán-, határ- és tilalomjeleket jogosulatlanul, szándékosan megsemmisít, elvisz vagy más helyre átesz, megrongál vagy kiás;

c) aki gazdasági terményeket, fákat és csemetéket vagy gyümölcsöket jogosulatlanul rongálja, levágja, kitördeli, legalyazza vagy kiásza, amennyiben az általa okozott kár 60 pengőnél nem nagyobb.

94. §.

Kihágást követ el és 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki gazdasági célra szolgáló megfigyelő eszközöket, hatósági jeleket vagy mérnöki jelvényeket jogosulatlanul megrongál, megsemmisít, elvisz vagy más helyre átesz, amennyiben az általa okozott kár 60 pengőnél nem nagyobb;

b) aki jogosulatlanul zálogol;

c) aki a jogos zálogolást meghíúsítani törekszik, amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik; aki a jogosan zálogolt mezőort tetteleg bántalmazza, a Btk. 165. §-ában ütköző hatósági közeg elleni erőszak bűntettét követi el. (62.107/1896. sz. F. M. rendelet.)

d) aki közös mezel dűlőutat jogosulatlanul megszükt, másfele irányít, elszánt vagy megrongál;

e) aki bár tulajdonát képező szabadon levő kónót, trágyát, tarlót, avart, nádat, tőzeget oly helyen gyűjt fel, hogy abból másnak kára származhatott és azt felügyelet nélkül hagyta, vagy aki másnak hasonló tulajdonában gondatlanságból kárt okoz;

f) aki másnak területén jogosulatlanul legeltet;

g) aki másnak földjén jogosulatlanul szekerez vagy marhát hajt;

h) aki a vetésforgóra vagy legeltetésre vonatkozó rendelkezést be nem tartja;

i) aki nem arankamentes lóhere- vagy lucernamagot termelés céljából forgalomba hoz;

k) aki lent vagy kendert nem a hatóság által megállapított módokat mellett és a kijelölt helyen áztat.

Az eljárás a b), e), f), g) esetekben a károsult fél indítványára, a többi esetekben hivatalból indítandó meg.

95. §.

Kihágást követ el és 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) aki idegen szántóföldről, rétről, legelőről, gyümölcsösből, kertből vagy szőlőből fűvet, trágyázó vagy tüzelőszert szed;

b) aki állatot felügyelet nélkül legeltet;

c) aki közös vagy községi legelőkön és oly határokon és határnépszekken, hol a nyomásos gazdálkodás van elfogadva, engedély nélkül csordákban, csürhékben és ménesekben legeltet;

d) aki közutakon levő szederfákról selyemtenyészési célra a lombzedést jogosulatlanul megakadályozza, vagy a lombot megfertőzés által selyemtenyészésre alkalmatlanná teszi;

e) aki szántóföldön visszahagyott mezőgazdasági eszközöket jogosulatlanul használ;

f) aki idegen területen jogosulatlanul átjár és onnan az illető felhívására nem távozik, vagy aki tilalmi jelzéssel ellátott idegen területre megy vagy azon átjár, amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik.

Lásd Btk. 421. §-át!

g) aki másnak művelés alatt álló földjére állatokat gondatlanságból bemenni enged, vagy betiltott mezei utat használ;

h) aki jogosulatlanul tarlóz vagy böngész;

i) aki másnak földjére jogosulatlanul trágyát, csontot, dögöt, követ vagy szemetet hord, gödröt ás, ruhát szárít, vasznat fehérit vagy kendert áztat;

k) aki a káros állatokat, illetve a növényeket a ható-

ság figyelmeztetése dacára a kitűzött határidőn belül ei nem pusztítja.

Aki homok-, agyag-, kő-, mész- és egyéb gödrök bekerítését a hatóság utasítása ellenére elmulasztja;

m) aki parancsoló szükség nélkül a rábizott állatokat felügyelet nélkül hagyja;

n) aki az utak vagy bekerített földek elzárására szolgáló sorompókat, kapukat vagy más hasonló készülékeket jogosulatlanul kinyit;

o) aki a hasznos madarakat pusztítja, azok fészkeit, tojásait elszedi vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza;

p) aki rothadáros méhtörzset a baj felismerése után azonnal meg nem semmisíti;

r) aki saját területén bármely döglött állatot tudva eláztatlanul hagy vagy bármely területen döggöt kiás.

Az eljárás az a), e), f), g), h), i) pontok alatti esetekben a károsult fél indítványára, a többi esetekben hivatalból indítandó meg.

97. §.

A 98., 94. és 95. §§-ban felsorolt cselekmények, ha a kár 60 pengőnél nagyobb, a büntetőtörvénykönyv alapján bírálandók el, ha ellenben a károsult fél panaszára indítandó ügyekben a károsult fél kártérítési igényét 60 pengőre szállítja le, a cselekmény felett a mezőrendőri kihágások elbírálására a jelen törvény szerint illetékes hatóság ítél.

98. §.

Mezőrendőri kihágásnál a cselekmény súlyosabb beszámítás alá esik, ha a kihágás vásár- és ünnepnapon vagy azt megelőző hétköznapon, továbbá ha éjjel, bekerített helyen vagy határozott figyelmeztetés ellenére követtetett el, vagy ha a mezei lopás elkövetésére valaki a helyszínen szekérrel jelent meg.

108. §.

A jelen törvény szerint minősített kihágási ügyekben illetékes:

Első fokon:

1. a székesfővárosban a kerületi előljáró;

2. a törvényhatósági jogú városokban a megbízott tisztviselő, megyei városokban a polgármester vagy helyettese;

3. kis- és nagyközségekben, ha a kár 40 pengőt meghalad, a járási főszolgabíró;

ha ellenben a kár 40 pengő értéket nem halad meg vagy a károsult a 97. §-ban jelzett kárdíjjal megelégszik;

a) nagyközségben a bíró az előljáróság egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével;

b) kisközségben a bíró az előljáróság két tagjával.

180.000/1936. B. M. sz. rendeletének kivonata.

Mezőgazdasági terményeknek tüztől megóvása.

Szálas mezőgazdasági terményeknek belső területre hordása, ott cséplése, tartása.

126. §.

1. Szálas mezőgazdasági terményt engedély nélkül a községnek csak olyan belső területére (belsőségre) szabad behordani, valamint ott csépelni, amely a legközelebbi lakóháztól vagy gazdasági épülettől (pl. magtár, kocsiszín, istálló) legalább 100 m., illetőleg 2000 keresztnél kisebb mennyiségű termény behordása esetén legalább 50 m. távolságra van, a szomszéd asztagától, kazlától, boglyától, csűrétől, pajtájától pedig legalább 15 m. távolságra fekszik. A távolságot a kérdéses belső területnek (szérűnek) az említett épületek, illetőleg a szomszéd asztaga felé legközelebb eső szélétől kell számítani.

2. Ha az 1. bekezdésben említett távolság nem tartható meg, a mezőgazdasági szálas terményeket csak a községi előljáróság, városokban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság előzetes engedélyével szabad belsőségre hordani, ott csépelni s tartani. Az engedély csak akkor adható meg, ha 1000 keresztnél, illetőleg ennek megfelelő mennyiségnél kevesebb termény behordásáról van szó, a legközelebbi lakóháztól vagy gazdasági épülettől (magtár, kocsiszín, istálló) legalább 15 m. tüztávolság tartható meg és a helyi tűzrendészeti viszonyok az engedély kiadását lehetővé teszik. (Pl. a szomszédos épületek eléggé tűzbiztosak, cseréppel, bádoggal vagy palával fedettek; egyfelől az asztagok, kazlak, boglyák és másfelől az épületek közt a tűz terjedésének megakadályozására alkalmas természetes biztosíték, így különösen fasor, gyümölcsösök stb. van.)

3. Törvényhatósági jogú és megyei városban terményeknek cséplés céljából behordására csak a város külső területén levő belsőségre adható engedély. Az engedélyt az elsőfokú tűzrendészeti hatóság adja.

4. Mezőgazdasági terményt lőponraktártól és robbanóanyag-gyártól legalább 300 m., vasúttól legalább 100 m., állami és törvényhatósági úttól legalább 10 m., utcától és szomszédos kerítéstől legalább 5 m. távolságra kell elhelyezni.

5. Az 1.—4. bekezdésben foglalt rendelkezések ellenére összerakott gyűlékony anyagot a tulajdonos költségére városban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság, községben a községi előljáróság — fellebbezve tekintet nélkül — alkalmas helyre hordathatja ki, ha a tulajdonos a hatóság felhívásának a kitűzött határidőben nem tesz eleget. A kihordás költségét nem fizetés esetében községek módjára kell behajtani.

6. A helyi viszonyoknak mérlegelése alapján a községi előjáróság, városokban az elsőfokú tűzrendészeti hatóság a tűzoltóparancsnok meghallgatása után állapítja meg és engedélyezi azt a szalma- vagy takarmánymennyiséget, amelyet az állatok etetése és aljázása céljából az udvaron vagy az udvaron levő fedett épületben tartani szabad. Egy heti szűkséget meg nem haladó szalma- és takarmányművek, valamint tűzbiztos csűrben és pajtában tartott szalma és széna tekintetében ilyen engedélyre szükség van.

7. A 2. és 3. bekezdésben említett engedély ugyanarra a belsőségre visszavonásig érvényes. Visszavonás esetén kívüli új engedélyezési eljárásnak csak akkor van helye, ha a terméknek belsőségen elhelyezését az kéri, akinek erre még nem volt engedélye. Ha pedig az engedélyes belsőségen a megállapított tűztávolság vagy engedélyezési feltételek tekintetében változás áll be (pl. fák kivágása, épületrész lebontása következtében), az engedélyes a belsőségen bekövetkezett változást a községi előjáróságnál, illetőleg az elsőfokú tűzrendészeti hatóságnál a mezőgazdasági termények behordása előtt bejelenteni köteles. A tűzrendészeti hatóság ilyenkor a körülmények mérlegelésével határoz az engedély visszavonásáról vagy új engedélyfeltételek megállapításáról.

8. Az e szakasz szerint szükséges engedélyt kis- és nagyközségben a községi előjáróságnál, városban az elsőfokú tűzrendészeti hatóságnál évenként, legkésőbb április hó 15-ig kell kérni. A hatóság a kérdés teljesíthetősége tekintetében — a légvédelmi szempontok figyelembevételével — soron kívül köteles határozni.

9. Az alispán — a vármegyei tűzrendészeti felügyelő meghallgatásával — az 1. és 2. bekezdésben megállapított tűztávolságokat — megfelelő óvintézkedések elrendelése mellett — felére csökkentheti s a mezőgazdasági terményeknek a község belső területére hordását, ott cséplését és tartását engedélyezheti abban az esetben, ha a községben az 1. és 2. bekezdésben meghatározott tűztávolságok a különleges helyi viszonyok miatt (pl. a község ártérben, szűk völgyben fekszik; belső területe sűrűn beépített vagy kis telkekre osztott) nem tarthatók be s a mezőgazdasági termények a községen kívül sem helyezhetők el. Ily esetben az alispán a tűzbiztonság fokozása érdekében különleges rendelkezéseket is tehet (pl. az egyébként megkövetelhetőnél nagyobb mennyiségű tűzoltóeszer tartását vagy nagyobb létszámú tűzoltóság vagy tűzoltói készenlét alkalmazását rendelheti el).

Lábon álló vagy learatott terményben mozdonyokra által okozható tűzkár megelőzése.

127. §.

1. Vasút mentén a mezőgazdasági termények learatását,

ha a termés egyenlően beérett, vasúthoz legközelebb eső ingatlanrészben kell megkezdeni.

2. A learatott terményt a vasútvonal mentén a sínektől minél távolabb, de legalább 100 m. távolságban kell összerakni. Az a termelő, akinek birtokán a termény ily távolságban — a terület keskenysége miatt — nem helyezhető el, terményét onnan a legrövidebb idő alatt köteles elhordani.

3. Nagyobb pályaudvarok körül a learatott terményeket csak laza elhelyezésben és az első (be- és kijárat) váltóktól számított 400 m. sugarú körön kívül szabad lerakni. Ha ez nem lehetséges, a naponkint learatott mennyiséget aznap estig el kell hordani.

4. Aratáskor köteles a pályamenti gazdaközönség a terület a vasút mentén legalább 100 m., a 3. bekezdésben említett pályaudvarok körül pedig legalább 400 m. szélességben az aratók nyomában haladéktalanul feltisztítani (felgerezlyézteni, kapartatni) és az első kereszt- (boglya-) sortól 5–10 m. távolságban a vasúti töltés felől legalább 3 m. széles védőszántást létesíteni. Az egyes birtokrészletek védőszántásainak egyvonalba kell esniök, mert a lépcsőzetes védőszántások a futó tűz ellen nem nyújtanak védelmet.

(45.230/1939. B. M. sz. rendelet.)

5. Abban az esetben, ha a vasútak tekintetében a 126. §. 4. bekezdésében illetőleg a jelen §. 2. és 3. bekezdésében megállapított tűztávolságokat a különleges helyi viszonyok miatt nem lehet betartani, a törvényhatóság első tisztviselője — törvényhatósági tűzrendészeti felügyelő és az érdekelt vasútintézet (üzemkezelője) meghallgatása után — megfelelő óvintézkedések elrendelésével és a 6. bekezdésben meghatározott szövegű nyilatkozat kiadásának kötelezettsége mellett, megengedheti a mezőgazdasági terményeknek a tűztávolságon belül elhelyezését. E rendelkezés alapján kiadott engedéllyel a 126. §. 4. bekezdésében, illetőleg a jelen 2. és 5. bekezdésben meghatározott távolságokat legfeljebb e távolságoknak a felére szabad csökkenteni.

6. Az 5. bekezdésben említett nyilatkozat szövege a következő:

„Alulírott(ak) a ..... vármegye alispánjának (város polgármesterének) 19..... évi ..... hó ..... napján kelt ..... számú engedélyében foglaltakra tekintettel, kijelentem(jük), hogy szálas mezőgazdasági terményeimnek(ineknek) a vasúti tűztávolságon belül elhelyezése folytán a ..... vasút üzeméből előálló esetleges tűzkárokat minden kártérítési igény nélkül tűrni fogom (fogjuk). Egyúttal a vasút, illetőleg üzemvivője javára szavatosságot vállalok (vállalunk) olyan kártérítési igény(ek) tekintetében, amelyeket az említett tűzkárokból folyóan har-

madik személyek, — köztük a biztosító társaságok, — a vasút vagy üzemvivője ellen esetleg támasztanak.

19. évi ..... hó ..... n.

Előttünk:

.....
 .....
 .....

aláírás(ok.)

7. Az engedélyt személyhez kötöten, visszavonásig kell kiadni."

Közös szérű létesítése, a terményeknek a határban lévő ingatlanon elhelyezése.

128. §.

1. Aki terményeit nem hordhatja belsősegre (126. §.) az azokat csak közös szérűn vagy a határban lévő ingatlanon helyezheti el, csépelheti ki és tarthatja.

2. Közös szérűt olyan községben vagy városban kell létesíteni, ahol a mezőgazdasági termények a helyi tűzrendészeti viszonyok miatt sem belsősegen, sem a határban lévő ingatlanon nem helyezhetők el. Közös szérűt közterületen vagy magánosok által e célra felajánlott magánterületen lehet létesíteni.

3. A mezőgazdasági termények közös szérűn való elhelyezésének céljára szükséges ingatlan megszerzésére és megnagyobbítására — amennyiben erre községi vagy városi tulajdonban lévő alkalmas terület rendelkezésre nem áll — a községet és a várost az 1881. XLI. törvényekben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a belügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértően engedélyezi. (T. 12. §. 1. bek.)

4. Tagosítás vagy más birtokrendezés alkalmával lehetőleg gondoskodni kell az előző bekezdésben meghatározott célra szükséges területnek a község (város) részére megszerzéséről. (T. 12. §. 2. bek.)

5. Közös szérű céljára csak légvédelmi és tűzrendészeti szempontból alkalmas területet szabad igénybevenni. Az ily irányú kérelmeket minden év június hó 15-ig kell az első fokú tűzrendészeti hatósághoz benyújtani.

6. Ha a légvédelmi szempontok megkívánják vagy ezt a mezőgazdasági termények mennyisége indokolja — lehetőleg a község (város) különböző részein — több közös szérűt kell kijelölni.

7. A közös szérűt kizárólag erre a célra szabad használni. A rakodó területről a behordás megkezdése előtt mindenféle tűzveszélyes anyagot (pl. előző évi szalmát, kukoricaszárát, rózset) lehetőleg el kell távolítani.

8. A közös szérűt őrizni kell. Az őrzés módját és költségeinek felosztását a közös szérűt kijelölő véghatározatban kell méltányosan megállapítani.

9. A közös szérű kijelölésénél a tűztávolságok megtartására, de főként arra kell figyelemmel lenni, hogy a szérű az épületektől és a vasúti sínektől legalább 100 m. távolságban legyen. A szérűn az asztagokat (kazlakat, boglyákat) úgy kell elhelyezni, hogy az uralkodó szél irányába azok szélessége és ne hosszúsága jusson és hogy tűz esetén az uralkodó szél a szikrákat ne a község felé vigye.

10. A közös szérűn, ha annak nincs leküzdhetetlen akadály, a község (város) költségén több bövízű kútát kell létesíteni. A kútakat az élet- és vagyonbiztonság, valamint a víznek hulladéktól megóvása végett megfelelően be kell fedni.

11. A közös szérűt és útjainak szélét lombdús élőfákkal kell beültetni, a közös rakodót pedig vízzel telt mély árokkal körül kell keríteni. Ha a környezetben patak, vagy csatorna van, lehetőleg ennek vizét kell a szérűskertet körülvevő árokba vezetni.

12. Minden gazda köteles gondoskodni arról, hogy terményeinek behordása alatt terményei mellett állandóan vízzel telt kád vagy hordó és ugyancsak vízzel telt legalább két vödör, valamint egy csáklya álljon rendelkezésre.

13. A közös szérűn állandóan megfelelő számú takaróponyvat, ásót, kapát és gereblyét is kell készenlétben tartani.

14. Közös szérűk minden egész holdnyi (1600 négyszögöl) területét 30 m. ezenfelül minden félholdnyi területét 15 m. széles tűzúttal kell a rakodó többi részétől minden oldal felől elválasztani. Az egyes asztagok, kazlak, boglyák között legalább 4 m. széles utat kell hagyni. Az asztagok és kazlak hosszúsága a 20 m.-t, szélessége a 10 m.-t, magassága a 8 m.-t nem haladhatja meg. A tűzúttakat minden időben teljesen szabadon és tisztán kell tartani. Az ott lekaszált fűvet, gázt a közös rakodóról azonnal ki kell vinni.

Tűzbiztonsági intézkedések a behordás és cséplés tartama alatt.

129. §.

1. A szérűskertbe szükségtelenül bemenni vagy ott dohányozni, nyílt lángot használni, vagy tüzet gyújtani nem szabad. A szérűskert bejáratánál és a szérűskertben jól látható helyen erre a tilalomra figyelmeztető táblát kell elhelyezni.

2. Főzés céljából tüzet rakni, vagy dohányozni csak a

szérűskert vagy beérett gabonátáblák szélétől 100 m. távolságban erre kijelölt helyen szabad. A főzés befejezte után a tüzet azonnal el kell oltani és vízzel gondosan le kell önteni, a szivar- és cigarettavéget pedig el kell taposni.

8. Szérűskert határvonalától számított 50 m. távolságon belül asztagot vagy kazlat elhelyezni vagy csépelni nem szabad.

4. Csépelni csak virradattól szürkületig szabad. Az első fokú tűzrendészeti hatóság azonban a cséplést — a szükséges előfeltételek mellett — villamosvilágításnál is engedélyezheti, ha ez tűzveszély szempontjából nem kifogásolható. Erősebb szél idején a cséplőgép működése szüneteljen.

5. Gőzgépet és nem villamosenergiával hajtott motort úgy kell felállítani a cséplésnél, hogy az az asztag mellé ne kerüljön. A hajtó és hajtott kerekek között legalább 8—12 m. távolságnak kell lennie. Villamosenergiával hajtott motor alkalmazása esetén a villamosmotort — az indító és biztosító berendezés kivételével — zárt öntöttvas házban kell elhelyezni.

6. Robbanómotort cséplésre csak akkor szabad használni, ha kipuffogója megfelelő biztonsági edénnyel van felszerelve s a motor adagoló tartályába az üzemanyag a hordóból robbanást gátló szerkezettel összekötött csővezetéken szivattyúval szívható.

7. A motor közelében tüzemanyagot (olajat) csak robbanást gátló szerkezettel ellátott hordóban vagy edényben és csupán egy-egy munkanapra szükséges mennyiségben szabad tartani. A többi készletet jól zárható vashordóban a géptől és a kazlaktól távol, elkülönítve, a nap heve ellen védett, jól szellőztethető, világos és tűzbiztos kamrában, a tűzveszélyes és lóbbanó folyadékok tartására vonatkozó szabályoknak megfelelően kell elhelyezni.

8. Gőzgéppel általában csak nem lakott területen szabad csépelni. A tűzrendészeti hatóság azonban — a helyi viszonyoknak megfelelő óvintézkedések mellett — a belsősegen cséplést is megengedheti, ha a szomszédos puhafedésű épületektől legalább 50 m. tűztávlat megtartható.

9. Cséplésre csak oly gőzgépet szabad használni, melynek teljesen zárt tűzszekrénye, a kémény belsejébe beépített kifogástalan szikrafogója és olyan hamuládája van, amely vízzel vagy gőzzel elárasztható és amelyben a kihulló parázs, hamu és sajak azonnal eloltható.

10. A tűzoltóparancsnok — szükség esetén gépszakértő bevonásával — a gőzcséplőgép tüzelő és szikrafogó szerkezetét cséplés előtt megvizsgálja abból a szempontból, hogy az említett tűzbiztonsági követelményeknek megfelel-e. Ha hiányt állapít meg, erről a tűzrendészeti hatóságnak jelentést tesz.

11. A gőzkazánt közös szérűn szalmával fűteni általá-

ban tilos. Kivételesen indokolt esetben azonban a községi előljáróság — a járási tűzrendészeti felügyelő véleményének meghallgatása után évenként engedélyt adhat a szalmával való tüzelésre. A napi munka befejezése után

ad: 12-höz.

1. Bércséplesi engedély, illetve iparigazolvány.
2. Iparfelügyelő által kiállított kazán vizsga.
3. Fűtői képesítés. Vizsgabizonyítvány, a gépészeknek.
4. Mentőszekrényben kimutatás a kötelező győgszerek és elsősegély nyújtáshoz szükséges anyagokról.
5. Orvosi bizonyítvány a mentőszekrény megvizsgálásáról.
6. Hitelesítési okmány a mérlegek és súlyokról.

magános mezőgazdasági terményeit, a határban levő egyetlen ingatlanon hordja össze és csépelel ki.

15. A mezőgazdasági termények behordására és a cséplésre vonatkozó, valamint az ezzel kapcsolatos megelőző tűzrendészeti szabályokat minden év április hó 15-ig — a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon — közhírré kell tenni.

Büntető rendelkezések.

187. §.

1. A Kbt. 141. §-ának első bekezdése szerint aki a tűzvész kiütésének vagy terjedésének megállítására céljából kiadott szabályokat megszegi, kihágást követ el. A jelen rendeletben foglalt vagy az annak alapján kiadott rendelkezések közül tűzvész kiütésének vagy terjedésének megállítását célozzák különösen a következők:
  2. a 126. §-nak szálal mezőgazdasági termények belső területre hordására, cséplésére és tartására;
  3. a 127. §-nak vasút mentén lábön álló termény learatására, a learatott termény összerakására és elhordására, a tartó megfizetésére és védőszántás létesítésére;
  4. a 128. §-nak közös szérű létesítésére, berendezésére és használatára, a terményeknek a határban elhelyezésére, cséplésére és tartására;
  5. a 129. §-nak a mezőgazdasági termények behordására, cséplésre, szérűskert közelében a főzés és dohányzás tilalmára vonatkozó rendelkezései.

szérűskert vagy beérett gabonatóblák szélétől 100 m. távol-
ságban a kitélt helyen szabad. A főzés befejezte után a
tűzet azonnal a vízzel gondosan le kell önteni,
a szivart

8. Robbanómotort cséplésre csak akkor szabad hasz-
nálni, ha kipuffogója megfelelő biztonsági edénnyel van fel-
szerelve s a motor adagoló tartályába az üzemanyag a hor-
dóból robbanást gátló szerkezettel összekötött csővezetéken
szivattyúval szívható.

7. A motor közelében üzemanyagot (olajat) csak rob-
banást gátló szerkezettel ellátott hordóban vagy edényben
és csupán egy-egy munkanapra szükséges mennyiségben sza-
bad tartani. A többi készletet jól zárható vashordóban a gép-
től és a kazlaktól távol, elkülönítve, a nap heve ellen védett,
jól szellőztethető, világos és tűzbiztos kamrában, a tűzve-
szélyes és lobbanó folyadékok tartására vonatkozó szabá-
lyoknak megfelelően kell elhelyezni.

8. Gőzgéppel általában csak nem lakott területen szabad
csépelni. A tűzrendészeti hatóság azonban — a helyi visz-
onyoknak megfelelő óvintézkedések mellett — a belsőleg
cséplést is megengedheti, ha a szomszédos puhafedésű épü-
letektől legalább 50 m. tűztávlat megtartható.

9. Cséplésre csak oly gőzgépet szabad használni, mely-
nek teljesen zárt tűzszekrénye, a kémény belsejébe beépített
kifogástalan szikrafogója és olyan hamuládája van, amely
vízzel vagy gőzzel elárasztható és amelyben a kihulló parázs,
hamu és salak azonnal eloltható.

10. A tűzoltóparancsnok — szükség esetén gépszakértő
bevonásával — a gőzcséplőgép tüzelő és szikrafogó szerke-
zetét cséplés előtt megvizsgálja abból a szempontból, hogy
az említett tűzbiztonsági követelményeknek megfelel-e. Ha
hiányt állapít meg, erről a tűzrendészeti hatóságnak jelen-
tést tesz.

11. A gőzkazánt közös szűrűn szalmával fűteni általá-

ban tilos. Kivételesen indokolt esetben azonban a községi
előjáróság — a járási tűzrendészeti felügyelő véleményének
meghallgatása után évenként engedélyt adhat a szalmával
való tüzelésre. A napi munka befejezése után a hamut víz-
zel le kell locsolni.

12. Belsőleg cséplőgép mellett kellő mennyiségű víz-
készlet, gézlokomobiloknál ezenfelül legalább egy drb. tar-
zonca fecskendőt, 3 drb. 16 négyzetméter nagyságú ponyvát,
1 vedret, 3 jó szikracsapót és minden cséplőgép mellett az
elsősegélynyújtáshoz mentőszekrényt kell tartani. A fecskendő
tartályának állandóan vízzel teltnie kell lennie.

13. Az 1—12. bekezdésben megállapított rendelkezések
meg nem tartása esetén a községi előjáróság (polgármester)
megfelelő határidő kifizetésével felhívja az érdekelteket az
említett rendelkezések megtartására. Az adott határidő elmu-
lasztása esetén a cséplés folytatását a hiányok pótlásáig meg-
kell tiltani.

14. Az 1—11. bekezdésben megállapított tűzrendészeti
óvintézkedésekhez akkor is alkalmazkodni kell, ha több
tulajdonos mezőgazdasági terményeit, a határban levő egyet-
len ingatlanon hordja össze és csépleli ki.

15. A mezőgazdasági termények behordására és a csép-
lésre vonatkozó, valamint az ezzel kapcsolatos megelőző tűz-
rendészeti szabályokat minden év április hó 1-ig — a helyi
viszonyoknak leginkább megfelelő módon — közzhírré kell
tenni.

Büntető rendelkezések.

167. §.

1. A Kbtk. 141. §-ának első bekezdése szerint aki a
tűzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából
kiadott szabályokat megszegi, kihágást követ el.

A jelen rendeletben foglalt vagy az annak alapján ki-
adott rendelkezések közül tűzvész kiütésének vagy terjedé-
sének meggátlását célozzák különösen a következők:

2. a 126. §-nak szálas mezőgazdasági termények belső
területre hordására, cséplésére és tartására;

3. a 127. §-nak vasút mentén lábon álló termény leara-
tására, a learatott termény összerakására és elhordására, a
tároló megtisztítására és védőszántás létesítésére;

4. a 128. §-nak közös szűrű létesítésére, berendezésére
és használatára, a terményeknek a határban elhelyezésére,
cséplésére és tartására;

5. a 129. §-nak a mezőgazdasági termények behordására,
cséplésre, szérűskert közelében a főzés és dohányzás tila-
lára vonatkozó rendelkezései.

44,200/1924. B. M. körendelet.

I. Rész.

a) A szérű kijelölése, a belső területre való behordás és cséplés megengedhetősége;

b) a községi előjáróság köteles meggyőződést szerezni a tüzecsakendő és egyéb tűzoltószerek és eszközök használhatóságáról és az észlelt hiányok pótlásáról oly időben köteles gondoskodni, hogy a tűzoltószerek a hordás megkezdésekor teljesen használható állapotban legyenek.

9. A közös szérű kijelölésénél a tisztávtatok betartására és különösen arra kell figyelmet fordítani, hogy a szérű az épületektől és a vasúti sínektől legalább 100 méter távolságra legyen.

12. Minden szérűn az egyes asztagok (kazlak, boglyák) között legalább 15 méter széles utat kell hagyni.

II. Rész.

18. A pályamenti birtokosok, illetőleg a bérlők a mezőgazdasági termények learatását, ahol a termés egyenlően beérett, a vasúthoz legközelebb eső részen kötelesek megkezdeni.

19. A learatott terményeket a vasútvonalak mentén a sínektől minél távolabb, de legalább 100 méter távolságra kell összerakni.

Aratáskor köteles a pályamenti gazdaközönség a tarlót a vasút mentén legalább 100 méter szélességben az aratók nyomában haladéktalanul feltisztogatni (felgereblyéztetni) és az első kereszt- (boglya) sortól 5—10 méter távolságban a vasút felől legalább 3 méter szélességű védőszántást végeztetni.

III. Rész.

Büntető rendelkezések.

Aki e rendelet I. és II. részben foglalt rendőri rendelkezéseket és utalmakat megszegi vagy kijátssza, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságoknak, az államrendőrség működési területén az államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Cséplőgépeknél az első segélynyújtáshoz szükséges szerek.

2150/1904. sz. B. M. rendelet.

1. Gőzerő által (lokomobillal) vagy ennek megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záró szekrényben a következő anyagok tartásának készenlétben:

0,5 kg. Bruns-féle zsirtalanított vatta, steril gaze, mull pólya, flanel pólya, 2 db háromszögletű kendő.

- 1 liter veresre festett szublimát-oldat „méreg“ felírással.
- 8 méter gumiszövet pólya, kötszeroló, biztosítótűk.
- Mosdószappan, körömkéfe, törülköző kendő.
- Mosdótál, genyecsésze, evőkanál, ivópohár.
- Kar- és lábsín bádögöl vagy drótkosárból.
- 100 gr. törköly- vagy szilvapálinka.
- 100 gr. tiszta borecet.

2. Más mozgatható (motorikus) erővel hajtott cséplőgépeknél hasonlóan egy jól zárható ládában kell az első segélynyújtáshoz szükséges anyagokat tárolni.

Amennyiben a cséplőgépeknél az előírtnál bővebb felszereléssel ellátott mentőszekrény van, úgy a tulajdonos új készlet beszerzésére nem kötelezhető.

3. Kézlerővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai mentőszekrény beszerzésére nem kötelezhetők.

A cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább két egyéneknek, elsősorban a gépésznek az első segélynyújtásban jártasnak kell lenni.

4. E rendeletbe ütköző kihágások tekintetében elsőfokon a főszolgabíró, mint rendőri büntetőbíró, a rendőrség működési területén a m. kir. államrendőrség jár el.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 24.855/VII/1—1901. számú körrendelete.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-c. 57. és 58. §-a alapján, a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében, a törvényhatóságok meghallgatása után a belügy- és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendelem.

1. §.

Védelemben részesítendő a következő állatok:

I. Emlősök.

- 1. Denevér, népies nevén szárnyas egér, púp denevér, púp egér stb. minden fajai, minden időben.
- 2. Vakondok, kivéve a virágos, veteményes kerteket és csemete ültetvényeket, hol pusztíthatók.
- 3. Cickányok fajai, kivéve a vízi cickányt, mely a halászatra káros.
- 4. Sün, népies népies nevén sündisznó, töviskes disznó, tövis disznó, töviskes kutya, szórdisznó stb.

2. §.

Aki az 1. §-ban felsorolt emlős állatokat és madarakat pusztítja, a madarak fészkeit és tojásait, fiatt elszedi, vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza, az 1894.

XII. t.-c. 95. §. o) pontjában ütköző kihágást követ el és 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

2. §.

A jelen rendeletem 1. §-ában felsorolt állatokat élve elfogni, vagy megölni, a madarak fészket vagy tojásait elszedni csakis tudományos célra és hatósági engedéllyel szabad.

Csakis hatósági engedéllyel eszközölhető az 1. §-ban felsorolt madarak fészkeinek és tojásainak, nemkülönben az ott felsorolt állatoknak élő vagy holt állapotban való szállítása is.

4. §.

Aki az 1. §-ban felsorolt állatoknak fogására, madár-fészek vagy tojások elszedésére, vagy mindezek szállíthatására engedélyt óhajt kapni, annak valamely hazai tudományos intézet, szaktudós, vagy természettudományokkal igazoltan foglalkozó egyénektől, írásban való megbízást vagy megrendelést kell felmutatni. Ezen hatóságok abban az esetben, ha a szállítmányi felvevő részéről annak tartalmát, illetőleg kételyek merülnének fel, a fentiek értelmében szükséges igazolványt — a szállítmány tartalmának faj- és darabszám szerinti kiténtetése mellett — kiállítják. (F. M. 1904. 106.041. sz. a. körrendelete.)

Ezen engedélyek megadására az 1894. évi XII. t.-c. 102. §-ban felsorolt elsőfokú hatóságok illetékesek.

5. §.

Hatósági engedély azonban a 4. §-ban foglalt korlátozások mellett is csak legfeljebb 10 darab állat fogására, vagy 10 drb madárfészek és tojás elszedésére adható s ez a mennyiség is csak annyiban, amennyiben az az illető állatra nézve pusztítás jellegével nem bír.

6. §.

Az 1. §-ban felsorolt állatok fogására, madárfészek, tojások szedésére az engedély a következő minta szerint állítandó ki:

Engedély.

Alulírott hatóság ..... lakosnak, aki ..... (tudományos intézet, iskola stb. természettudományokkal foglalkozó szakember neve) .....-tól ..... darab ..... (állatfajta, madárfészek, tojás megnevezése) szállítására megrendelést kapott, a mai naptól számítható két hét tartamára, tehát ..... évi ..... hó ..... napjáig terjedő hatállyal megengedem, hogy ..... drb ..... (állat, madárfészek, tojás megnevezése) elfoghasson vagy elszedhessen s nevezett állatokat élő vagy holt állapotban birtokában tarthassa.
Kelt ..... aláírás ..... pecsét.

7. §.

Az 1. §-ban felsorolt állatoknak, madarak fészkeinek, tojásainak bármily módon való szállítására az engedély a következő minta szeminti úrlapon adatik:

Szállítási engedély.

Alulírott hatóság..... (állatoknak, madarak fészkeinek, tojásainak megnevezése) ^{előadására} ^{szabályszerű} hatósági engedély felmutatása alapján..... ^{szabályszerű} lakosnak megengedi, hogy a fent megnevezett ^{állatokat} ^{fészkeket} ^{tojásokat} vasúton, hajón, postán vagy kézben..... ra szállíthassa.

Kelt..... pecsét..... aláírás.

8. §.

A 6. §-ban említett engedély csak 14 napra érvényes. A szállítási engedély, ha a szállítás vasúton, hajón, vagy postán történik, az illető szállító vállalat által átveendő és visszatartandó.

A közben vagy szekéren való szállításra adott engedély is csak 14 napig tartó érvénnyel adható ki.

Ugy a 6., mint a 7. §-ban említett engedély csupán az abban megnevezett számú és fajú állatok, fészkek és tojások szállítására jogosít s csak egyszer használható.

Szolgáltatukból eltávozott cselédeknek gazdájukhoz való visszavezetése.

36,429/1884. sz. B. M. rendelet.

A szerződési idő eltelte előtt a szolgáltatukból eltávozott cselédeknek gazdájukhoz való visszavezetése a közrendészet köréhez tartozik s ennél fogva ezen szolgáltatok a szolgálati utastás, különösen pedig az 1883. évi szeptember hó 25-én kelt 53,081. szám alatt kelt rendeletem értelmében a helyi rendőrség által teljesítendő ugyan, tekintettel azonban az ezen szolgáltatok teljesítése körül tapasztalt azon gyakori esetre, hogy az eltávozott cseléd a gazdával nem egy község területén tartózkodik, a helyi rendőrség pedig szervezeténél fogva nem rendelkezik oly erővel, hogy a cselédeket a szomszéd, sokszor igen távol eső községekből visszavezethesse s minthogy az 1876. évi XIII. t.-c. 57. §-a értelmében az említett módon eltávozott cseléd a szolgáltatába való visszatérésére hatóságilag kényszeríthető, utastom a címet, miszerint intézkedjék aziránt, hogy az őrsparancsnokságok a járás főszolgabíró azon felhívásának, hogy a szerződési idő eltelte előtt a szolgáltatukból eltávozott cseléd a gazdához visszavezetessék — azon esetben, ha az eltávozott cseléd az elha-

gyott gazdával nem egy község területén tartózkodik — mindenkor eleget tegyenek. A szóbanforgó cselédek azonban nem közvetlenül az elhagyott gazdához kísérendők vissza, hanem a szolgabírószék helyén a szolgabírói hivatalnak, a szolgabírói járás többi községeiben pedig a községi előjáróságnak adandók át. Az elhagyott gazdával ugyanazon községben tartózkodó eltávozott cselédek visszakísérésére azonban mindenkor a helyi rendőrség lévén hivatva, ily irányú felhívások a csendőrség részéről nem teljesítendőek.

Szökött cselédek helyben való elővezetéséhez karhatalom.
55,470/1907. sz. B. M. rendelet.

Oly esetben, midőn a helyben elővezetendő szökött cseléd az elővezetést eszközölő község előjáróságának ellenszegül és így az az elővezetést nem tudja eszközölni, a csendőrség a közigazgatási hatóság által mint karhatalom, a Szut. 522. pont f. alpontja és az 529. pont f. alpontja értelmében az elővezetést foganatosító község előjárósága támogatására, illetve megvédésére felhívható.

Állategészségügyi törvény.

1928. évi XIX. t.-c.

5. §.

- Lovat, szamarat, öszvért, szarvasmarhát, bivalyt, juhot, kecskét és sertést tulajdonosa köteles manhalevéllel ellátni:
1. ha az állatra vonatkozó tulajdonjogát másra átruházza;
  2. ha az állatot állatvásárra, állatdíjazásra, állatkiállításra hajtja vagy szállítja;
  3. ha az állatot vasúton vagy hajón szállítja;
  4. ha az állatot más község vagy város területére hajtja vagy szállítja, kivéve ha az elhajtás csupán legeltetés, fűrésztés, itatás, úsztatás, teletetés, időleges gazdasági munkák végzése, fuvarozás, állatorvosi vizsgálat, loosztályozás és ló-behívás céljából történik;
  5. ha az állatot húsvizsgáló jelenlétében vagy közbágyon köz- vagy magánfogasztás céljából levágja.

17. §.

Állatoknak szállítását (vasút és hajó kivételével) és lábóhajtását a csendőrök, pénzügyőrök, községi előjárók, illetőleg rendőrségi közegek ellenőrzik.

28. §.

Ahol közbágyóhíd vagy közbágyóhely van, szarvasmarhát, bivalyt, juhot, kecskét helyi közbágyasztás, szarvasmarhát és bivalyt pedig helyi magánfogasztás céljából is csak közbágyóhídon vagy közbágyóhelyen szabad levágni.

Ahol a közvágóhíd sertések levágására is be van rendezve, a közfogyasztás céljaira sertéseket csak ott szabad levágni.

Ahol lóközvágóhíd vagy lóközvágóhely van, lovat, szamarat és öszvért úgy helyi köz- mint magánfogyasztás céljából csak lóközvágóhídon vagy közvágóhelyen szabad levágni.

A közvágóhídi kényszert a földművelésügyi miniszter kiterjesztheti, illetve ez alól felmentést adhat.

31. §.

Azokat az állati hullákat és állati hullarészeket, amelyeknek természetes állapotban való felhasználását, értékesítését vagy forgalombahozatalát megengedni nem lehet, ártalmatlanná kell tenni.

40. §.

A hasznos háziállatok birtokosai, továbbá mindazok, akik ily állatok őrzésével, felügyeletével meg vannak bízva, kötelesek a helyi állategészségügyi hatóságnak azonnal bejelenteni, ha birtokukban, őrzetük vagy felügyeletük alatt álló állat valamely ragályos állatbetegségben megbetegszik, elhull vagy ilyen betegség miatt levágnak.

Ugyanők kötelesek az állatot (hullát) a hatósági intézkedésig akként elkülönytteni, hogy a betegség széthurcolása megakadályoztassék.

Azonnali bejelentésre kötelezettek az állatorvosok, húsvizsgálók, gyepmesterek, herélők, miskarolók és mindazok, akik állatok vágásával iparszerűleg foglalkoznak, ha hasznos háziállatnak fertőző betegségben való megbetegedéséről, (elhullásáról, levágásáról) a hatósági intézkedés megtétele előtt értesülnek.

43. §.

Azok a fertőző állatbetegségek, melyek bejelentés kötelezettsége alá tartoznak, a következők:

1. keleti marhavész, 2. léptene, 3. sercegő úszóg, 4. bivalyvesz, 5. veszettség, 6. takonykór, 7. ragadós száj- és körömfájás, 8. szarvasmarhák ragadós tüdőlobja, 9. juhhimlő, 10. tenyészbenaság, 11. ivarszervi hólyagos kiütés, 12. rühöség, 13. sertéspastis (sertésvesz), 14. sertésorbánc, 15. gümőkór, 16. baromfikolera és baromfipestis.

A földművelésügyi miniszter a bejelentési kötelezettséget más állatbetegségekre is kiterjesztheti, illetve a felsoroltak alól felmentést adhat.

90. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedő elzárással büntetendő:

1. aki a 2. és 3. §-ban meghatározott forgalmi korlátozást megszegi vagy kijátssza;

2. aki a 22. §-ban említett állatot az ott megszabott vizsgálat mellőzésével levágja vagy levágatja, úgyszintén az, aki az ott megszabott vizsgálat mellőzésével akár magán-, akár közfogyasztásra szánt húst felhasznál vagy forgalomba hoz;

3. aki vágóhídi (vágóhelyi) kényszer ellenére állatot vágóhídon (vágóhelyen) kívül vág vagy vágat;

4. aki fogyasztásra alkalmatlan húst emberi fogyasztásra felhasznál, értékesít vagy forgalomba hoz

5. aki állati hullát, hullarészt vagy hullaterméket emberi fogyasztásra felhasznál, értékesít és forgalomba hoz;

6. aki a beteg vagy betegségre gyanús állat ledőlése vagy használata tekintetében kiadott tilalmat kijátssza;

7. aki a beteg állat tejét forgalomba hozza;

8. aki képesítés nélkül beteg állaton gyógyítási kísérletet vagy műtétet végez;

9. aki hullát állatorvos felügyelete nélkül felbont.

102. §.

Elkobzás tárgya:

1. a megszabott forgalmi tilalom megszegésével és a belépő állomások elkerülésével az országba hajtott, szállított vagy csempeszett állatok, állati nyerstermékek és fertőző betegségek behurcolására alkalmas tárgyak;

2. a határszéli nyilvántartásba a fennálló szabályok ellenére be nem jegyzett állat.

Marhalevél.

100.000/1932. sz. F. M. rendelet,

35.000/1929. sz. F. M. rendelet.

12. §.

Lovat, szamarat, öszvért, szarvasmarhát, bivalyt, juhot, kecskét és sertést, bármely korú is legyen az állat, tulajdonosa — a 13. §-ban meghatározott kivételektől eltekintve — marhalevéllel köteles ellátni;

1. ha a tulajdonjogát másra átruhazza, vagy bírót ítélet alapján tulajdonjogot szerez;

2. ha ilyen állatot öröklés, hagyomány, stb útján megszerz;

3. ha ilyen állatot állatvásárra, állatkiállításra, állatdíjazásra hajt vagy szállít;

4. ha ily állatot más községbe lábon elhajt vagy járművön szállít;

5. vasúton vagy hajón szállít;

6. közfogyasztásra vagy magánfogyasztásra levág.
Aki az állatot szállítja, hajtja vagy levágja, a marhalevéllel magánál tartani köteles.

18. §.

Kivételek a marhalevél-kötelezettség alól:

a) nem kell az állatot marhalevéllel ellátni, ha a más község (város) területére való szállítás csupán legeltetés, úsztatás, itatás, teletetés időszakos gazdasági munkák végzése, vagy jármű elé fogva fuvarozás céljából történik. Ha a munkavállalás más község területén 3 napnál tovább tart, marhalevél kötelező;

b) az a) pontban felsorolt esetekben az állatot marhalevél nélkül is lehet szállítani 30 km-en belül. Kivétel, ha a szállítás közhasználatú gépkocsin történik;

c) magánfogyasztás céljaira levágott állatot, ha a levágás húsvizsgáló közbejötté nélkül is megtörténhet és a levágás nem közbiztonság (közbiztonság helyen) történik;

d) versenyre szállított vagy hajtott versenylovat a lovarági versenyegylet hiteles származási bizonyítványa alapján is lehet szállítani vagy hajtani;

e) marhalevél-kötelezettség alól mentesek:

- 1. az államfő és az udvartartás loval;
- 2. a m. kir. honvédség, csendőrség, határőrség, folyam-őrség, államrendőrség és a lötenyésztési intézetek loval. Szállításuk esetén a marhalevelet a menetlevél pótolja.

Kiselejtett katonalovat a vevője csak az eladó parancsnokság igazolványa alapján, saját nevére kiállított marhalevél alapján hajthat vagy szállíthat;

f) nem kell marhalevéllel ellátni az öröklés vagy hagyományozás útján szerzett állatot, ha az az örökös vagy hagyományozó saját nevelése volt;

g) állatdíjazásra felhajtott helybeli állatok a marhalevél-kötelezettség alól mentesek;

h) nem kell marhalevéllel ellátni a saját nevelésű szopós malacokat, gödölyéket és bányákat, ha azokat a tenyésztő háznál vagy hatósági felügyelet alatt álló helybeli piacon azonnali magánfogyasztásra adja el.

17. §.

Ha a marhalevél kiszolgáltatása ellen akadály nem forog fenn, akkor azt a marhalevélkezelő állítja ki.

Ló, szarvasmarha, bivaly, szamár és öszvér minden egyes darabjára külön marhalevelet kell kiállítani.

Juhokból, kecskékből és sertésekből szabad több darabot is egy marhalevélre jegyezni, azonban a különböző nemű, fajtajú és állapotú állatokat összekeverni nem lehet.

Ha utóbbiakat állatvásárra hajtják és előrelátható, hogy eladásuk kisebb csoportokban fog történni, minden darabra külön marhalevél váltandó.

A marhalevélnek tartalmaznia kell:

- 1. az állat(ok) betűvel kifrandó darabszámát;
- 2. fajtát;

3. a születési évét, egy hónapnál fiatalabb állat(ok)nál a születés hónapját;

4. az állat(ok) színét és ivarát;

5. Különös ismertető jeleit és jegyeit.

Ha időközben oly változások állnak be, melyek a régi marhalevélbe jegyzett adatoktól lényegesen eltérnek (herélés, bélyegzés, nagyobb forradás stb.), azokat a tulajdonos bejelenteni köteles.

A közúti állatforgalom ellenőrzése.

64. §.

1. Az állatok közötti forgalmára vonatkozó szabályok betartását a csendőrök, pénzügyőrök, rendőri közegek és a helyi állategészségügyi hatóságok ellenőrizni kötelesek. A lóbanhajtott, a kocsin (gépkocsin, szekéren, szánon) vagy vízi járművön (csónakon, dereglyén, kompon) szállított állatok hajtói, illetve szállítói az említett közrendészeti közegek és a helyi állategészségügyi hatóságok ezzel megbízott közegeinek felhívására kötelesek a hajtott (szállított) állatok marhaleveleit, illetve származási bizonyítványait felmutatni vagy pedig igazolni, hogy a hajtás vagy szállítás a jelen rendelet 13. §-a értelmében marhalevél nélkül, illetőleg a jelen rendelet 122. és 126. §-al értelmében marhalevél és származási bizonyítvány nélkül történhetik. Ha az állatok helyi vagy területi zárlat alatt álló helyről vagy veszkerületbe vont községből hajtattak vagy szállítottak el, úgyszintén akkor is, ha elkülönített alá helyezett állatok hajtattak vagy szállítottak, felmutatandó az elhajtáshoz (elszállításhoz) a jelen rendelet 222. §-ában előírt hatósági engedély is. Gépkocsin történő szállításnál a gépkocsi bejelentéséről szóló igazolványt (57. §.) és ha a szállítás más község (város) területére történik, a forgalmi naplót (58. §.) is fel kell mutatni.

2. A hajtást és szállítását be kell szüntetni és az állatokat őrzetbe vétel végett a helyi állategészségügyi hatóságoknak át kell adni:

a) ha a hajtó vagy szállító a marhaleveleket, illetve származási bizonyítványokat felhívásra fel nem mutatja, vagy pedig azt, hogy a hajtás vagy szállítás az 1. bekezdésben említett szabályok értelmében marhalevél nélkül, illetve marhalevél és származási bizonyítvány nélkül történhetik, nem igazolja;

b) ha alapos gyanú forog fenn arra nézve, hogy a felmutatott marhalevelek vagy származási bizonyítványok hamisak, hamisítottak vagy nem a hajtott vagy szállított állatokra vonatkoznak, úgyszintén, ha a hajtott (szállított) állatok csempészet gyanújában állanak;

c) ha a helyi vagy területi zárlat alatt álló helyről vagy veszkerülethez tartozó községből elhajtott vagy elszállított

vagy az elkülönítés alá helyezett állatok hajtója vagy szállítója az elhajtáshoz (elszállításhoz) előírt hatósági engedély felhívásra fel nem mutatja, úgyszintén, ha az ilyen állatokat az engedélyben jelzettől eltérő irányban vagy az engedélyben megállapított feltételektől eltérő módon hajtják vagy szállítják;

8. a 2. bekezdés a)–c) pontjaiban jelzett esetekben egyszersmind a tényállás pontos közlése mellett azonnal jelentést kell tenni az állatok feltartóztatásának helyére illetékes elsőfokú állategészségügyrendőri hatóságnak;

4. ha a 2. bekezdés a)–c) pontjaiban felsorolt okok egyike sem forog fenn, de a marhalevelek vagy származási bizonyítványok hiányosak vagy nem szabályszerűek (az egészségügyi bizonyítvány érvénye (19. §.) a hajtás vagy szállítás megkezdése előtt lejárt, az irányítás nem egyezik meg a hajtás vagy szállítás irányával stb.), úgyszintén akkor is, ha az állatoknak más község (város) területére közhatalú gépkocsin vagy nem közhatalú gépkocsin ugyan, de 30 km-nél nagyobb távolságra történő szállításánál hiányzik a marhalevelekről az 55. §. 1. bekezdésének 2. pontjában előírt állatorvosi vizsgálati záradék, a hajtás vagy szállítás folytatását meg kell ugyan engedni, az esetről azonban a tényállás pontos közlése mellett azonnal jelentést kell tenni ama község (város) elsőfokú állategészségügyrendőri hatóságának, amelynek területéről az állatokat elhajtották vagy elszállították. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha a gépkocsin szállított állatok szállítója a gépkocsi bejelentéséről szóló igazolványt (57. §.) vagy a más község (város) területére történő szállításnál a forgalmi naplót felhívásra fel nem mutatja, vagy felmutatja ugyan, de ezek az okmányok valamely tekintetben nem felelnek meg az előírásoknak.

A közbűvőhid és a közbűvőhely kötelező használata.

76. §.

1. Ahol közbűvőhid vagy közbűvőhely van, szarvasmarhát (borjút), bivalyt (bivalyborjút), juhot (bárányt) és kecskét (gödölyét) a helyi közfogyasztásra, szarvasmarhát (borjút) és bivalyt (bivalyborjút) pedig a helyi magánfogyasztásra is csak a közbűvőhídon, illetve a közbűvőhelyen szabad levágni. (T. 28. §.)

2. Ahol a közbűvőhid sertések vágására is be van rendezve, a helyi közfogyasztásra szánt sertést (malacot) is csak a közbűvőhídon szabad levágni. (T. 28. §.)

3. Ahol lóközbűvőhid vagy lóközbűvőhely van, lószamarat és öszvért (csikót) úgy a helyi közfogyasztásra, mint a helyi magánfogyasztás céljából csak a lóközbűvőhídon vagy lóközbűvőhelyen szabad levágni. (T. 28. §.)

A hús hordása és járművön való szállítása.

30. §.

1. A húst hordása (fogásokra való felfüggesztése, kosíra rakása, lerakása stb.) közben szájjal érinteni tilos. A hordást végző egyének ruházatuk ama részeit és azokat a testrészeiket, amelyek a hússal érintkezhetnek, világos színű könnyen mosható, tiszta lepellettel tartoznak lefedni.

2. A húst csak tiszta, lehetőleg horganbádoggal vagy világos színű, könnyen mosható, tiszta lepellet bélelt járművön szabad elszállítani. A járműre rakott húst egész terjedelmében világos színű, mosható, tiszta takaróval gondosan le kell takarni és ezenfelül az idő viszontagságai ellen még vízálló ponyvával is be kell fedni. A bőrben hagyott levágott állatokat (borjúkat, bárányokat) a bőrből kifejtett hústól gondosan elkülönítve kell szállítani vagy a letakart húsról, de a vízálló ponyva alá kell helyezni. A húst pokróccal letakarni vagy a húsról lefedni.

3. A hús elhelyezésére és betakarására szolgáló edényeket, tartályokat, kosarakat, ponyvákat, takarókat vagy gyékényeket mindig tisztán kell tartani. Olyan kocsikat, amelyekből a tartalom kihullhat vagy kifolyhatik, tilos használni. Olyan anyagokat, amelyek a húst beszennyezik, bűzösé vagy egyébként undorítóvá vagy az ember egészségére ártalmassá tehetik, a hússal együtt ugyanazon a kocsin, illetve ugyanabban az edényben, tartályban vagy kosárban szállítani szintén tilos.

A friss hús árusítása.

98. §.

1. Friss (nem elkészített) állapotban csak olyan húst, (vért, zsírt, zsigert, csontot) szabad emberi élelemre árusítani, amelyet a húszvizsgálat során fogyasztásra feltétlenül alkalmasnak találtak, szabályszerűen lebélyegeztek és amely még nem romlott.

4. Az üzlethelyiségek és sátrak, valamint a hús kimerésére szolgáló tőkék, asztalok, kések, bárdok, mérlegek, nemkülönböztetve a hús letakarására használt terítők és a kimeréssel foglalkozó személyek ruházatának és kezelinek tisztaságára a legnagyobb gondot kell fordítani. A húst mindig tiszta, bűvös és száraz helyen kell tartani, azt az üzlet elé az utcára vagy nyitott ablakban kirakatképpen kifüggeszteni általában pomaak, piszoknak kitenni nem szabad. Ugyan az üzletekben, mint a piaci sátrakban a hús darabolása közben keletkező, emberi fogyasztásra nem alkalmas hulladékokat az árusítás tartama alatt olyan edényben kell összegyűjteni, amelyeknek lenekén denaturáló anyag (hamu, hamulúg, ártalmatlan festék) van, az árusítás befejezésével pedig azonnal el kell távolítani és ártalmatlanná tenni. A hús elhelyezésére

szolgáló jégszekrényben hűsön felül egyebet — ideértve az ipari célokra szolgáló fagyút is — tartani tilos. Olyan helyiségekbe (sátrakba, bódékba), ahol húst árúsítanak, kutyát vagy macskát bocsátani tilos.

16. A kímért húst csak tiszta, írástól vagy nyomtatástól mentes, használatlan papírosba szabad csomagolni.

17. Fűszerüzletben friss húst árúsítani tilos. Úgyisintén tilos a friss hússal való házalás is.

A hullák elásása.

100. §.

1. Az állati hullákat és hullarészeket rendszerint csak a dögtéren szabad elásni.

2. Kivételnek ezen rendszabály alól:

1) a dögtértől, illetőleg a gyepmesteri teleptől távol fekvő helyen (legelőn, erdőben, tanyán stb.) elhullott (leölt) állatok hullái, ha a dögtérre, illetőleg a gyepmesteri telepre való szállításuk nagy nehézségbe ütközik. Az ilyen hullák a helyi állategészségügyi hatóság engedélyével az elhullás (leöltés) helyén vagy annak közelében áshatók el;

2) a három hetesnél fiatalabb borjúk, csikók, továbbá a szopós bányók, gödölyék és malacok, valamint az ebek, macskák és baromfi hullái, melyek az állatbirtokos területén (kertjében, telkén stb.) áshatók el.

3. A 2. bekezdésnek úgy 1., mint 2. pontja alatt meghatározott esetekben az elásásnak állatok által meg nem közölhető, félreeső helyen kell történnie.

Ebtartási szabályok.

120. §.

1. Minden ebet, melyre a 119. §. értelmében az adókötelezettség fennáll, birtokosa az illető adóévre érvényes védjeggyel köteles ellátni.

2. Városok belterületén minden eb az utcára (térre) csak a marás lehetőségét kizáró szájkosárral vagy pórázon vezelve bocsátható. Ezt a korlátozást a vármegyei törvényhatóságok szabályrendeletben a fogalmas községek és azok minden vagy meghatározott időszakára a fürdő- és nyaralóhelyek területére is kiterjeszhetik.

3. Harapós ebet nappal biztos módon meg kell kötni, éjjel pedig csak olyan zárt helyen (udvarban, majornban stb., nyán, kertben stb.) szabad megkötés nélkül hagyni, ahonnan el nem távozhatik.

4. Kóborlásra hajlamos ebet szintén a 3. bekezdésben előírt módon kell tartani, vagy olyan kolonccal kell ellátni, amely a szabad mozgásban gátolja.

5. Tűhervónásra használt ebet a befogás tartamára szájkosárral kell ellátni.

6. Ebet kínozni, uszítani vagy zaklatni tilos.

7. Az ebtartás egyéb, helyi vonatkozású kérdéseit a törvényhatóságok szabályrendeletben szabályozzák (L. a 19. számú mellékleten közölt mintát.)

A lovasított csendőrörsök, a rendőrség és határőrség lovainak vizsgálata.

146. §.

1. A lovasított csendőrörsök, a rendőrség és a határőrség élelmezésében levő akár kincstári, akár magántulajdonú képező lovakat hónaponként egyszer egyenként meg kell vizsgálni.

2. Azokban a községekben (városokban), ahol csendőrségi, államrendőrségi vagy vámőrségi állatorvos nincsen, a vizsgálatot rendszerint a területileg illetékes járási (városi) m. kir. állatorvos köteles végezni és pedig:

1. a székhelyén levő lovakat az illetékes csendőrőrsparancsnok, illetőleg a rendőrkapitányság vagy a vámőrség vezetőjével közösen megállapított időben azok tartási helyén;

2. a székhelyén kívül levő lovakat minden, ahhoz illető községbe (városba) más célből tett kiszállásával kapcsolatban alkalmissal, vagy ha valamely hónapban ilyen kiszállása nem volt, a lovaknak az illetékes csendőrőrsparancsnok, illetőleg rendőrkapitányság vagy vámőrség vezetőjével egyetértve meghatározott időben székhelyére történt elővezetése után a saját lakásán.

3. Ha azonban a területileg illetékes járási (városi) m. kir. állatorvosnak valamely hónapban alkalmi kiszállás hiányában nem volt módjában a székhelyén kívül tartott lovakat megvizsgálni, a csendőrőrsparancsnok, illetőleg a rendőrkapitányság vagy határőrség vezetője jogosítva van a lovakat megvizsgálás végett más, az azok tartási helyéhez közelebb lakó járási (városi) m. kir. állatorvos lakásához vezetetni. Ily esetben a vizsgálatot ez a területileg nem illetékes járási (városi) m. kir. állatorvos köteles elvégezni.

4. A vizsgálat alkalmával figyelemmel kell lenni a lovak takarmányozására, gondozására, vasalására és az istálló higiénéjére is.

5. A vizsgáló állatorvos a vizsgálat eredményét a csendőrőrs, illetőleg a rendőrkapitányság vagy határőrség által e célra tartott könyvbe esetről-esetre köteles bevezetni.

6. A vizsgálat minden esetben díjmentes.

Fertőző állatbetegségek bejelentésének kötelezettsége.

Az állatbirtokosok, állatorvosok, hásvizsgálók, állatok vádgsával foglalkozók, herélők, máskarolók és gyepmesterek bejelentéskötelezettsége.

193. §.

Minden állatbirtokos (személy vagy jogi személy) azon-